

aaderdama – värviga puusüüd imiteeri-
 ma, (puud) mustriliseks värvima
aan om *aani* – puukraan (nt pesu-, taari-
 nõul)
aasla|nik om *-ngi* – rohttaim, aedvaak
adrakašt – harkadra *raudpuu* ja *kurgede*
 vaheline ruumala. Vrd *pann*
`aerepuu → *aher*, *raudpuu*
aga om *aa* os *agu* – hagu, puuoks
aher om *-i* – harkadra künniraud. Vrd
`aere-, *raudpuu*
^(^)*ahti|ke* om *-kse* – ahas, kitsas
`ahتما, *ahiti* – lõigatud vilja rehte partele
 kuivama panema. Vrd *`at|ma* ~ *-me*
`aidu – aedik, sulg
`aigsale; *`aikselt*; *ajalt* – aegsasti, õige-
 aegselt
al – alles. Vrd *`all(a)* ~ *all(e)*
ala – alla
ala|miis om *-mehe* – pops, kehvik;
alamp, *alampemp* – halvem, viletsam;
alan – all; *ala|naine* – popsieit,
 kehviku, sauniku naine; *ala|rahvas* –
 väikekohapidaja, pops
alasi – alati
al'l om *alli* – halltõbi, malaaria. Vrd
allisõit; *`alli* *`sõitma*
`all(a) ~ *all(e)* – alles, äsja, nüüdsama,
 just praegu → *al*
alle – alale, alles
allisõit; *`alli* *`sõitma* – halltõbi, malaaria
 → *al'l*
 mitm *alukad* – väheväärtuslikud terad,
 kõlud

`ambli|ne om *-se* – hambuline. Vrd
ammuline
ame om *`amme* – 1) särk; 2) kangamõõt
 (kaks käärpuuvahet); *`ammelti* ~
`ammilti – särgiväel
ammuli|ne om *-se* → *`ambline*
ammusuu – puuvankri rattapaare ühenda-
 vas vahepuus olev auk, millesse
 kinnitatava pulga abil oli võimalik
 vankrit kääntada
 mitm *angerpüt'sid* – angervaksad
anipaeu – hanepaju
`ao|ne om *-tse* – aegne
apantama – hapendama; *apusai* – rukki-
 püülileib. Vrd *rüü* *`püüggleib*
arakmari – punane sõstar
arali – harudena laiali
^(^)*ardu* om ^(^)*ardu* – varjualune, panipaik,
 hoonega külgnev poollahtine kuur
 (ka põhu, vankrite, hobuste v sigade
 hoiukoht) → *`artu*
arju|ke om *-kse*; *arju|s* om *-ssa* – harjusk,
 rändkaupmees
ar'k om *argi* – kahvel (söömiseks);
ar'k|jalg om *-jala* – kolmest vihust
 koosnev rukkiahaki südamik; *`arku* –
 harki
`artu om *`artu*. Vrd ^(^)*ardu*
aru – (kindel) määr, mõõt, arv
aru om *arva* – harv, hõre; *aru|kord* ~
-kõrd – harva
 mitm [*ninä*] *`astlad* – teravikud vähi
 kummagi silma kõrval
`at|ma ~ *-me*, *atta*, (ma) *ata* → *`ahتما*

* Sõnastikus esitatakse üksnes need sõnakujud ja tähendused, mis leiduvad käesoleva valimiku tekstides. Sõnade tähestikulisel järjestamisel ei ole tähtede all või kõrval leiduvaid diakriitilisi märke arvestatud.

`auka|ma ~ -me, auga|ta ~ -te ~ -de –
haukama, hammustama
mitm au`kapsad – kergelt kupatatud
kapsapead (suuremad poolitatult),
mis laoti tarenurka õlgedesse vaiade
vahele, kus nad hapnesid, talvel ka
külmusid; auts om `autse –
(taari)hautis kaerajahust ja -kliidest;
avvutama – hautama; avvutu|s om
-se – hautamine

eben om -e ~ -i – 1) peenike puru, ude,
helves, laastuke; 2) ehteke
edi|melt ~ -mält – esmalt, esiotsa;
edime|ne ~ edimi|ne om -se – esime-
ne; edi|ne om -(t)se – 1) eesolev ala,
esine; 2) eeskoda, esik; een ~ ehen –
ees, eel; ehenpuul – eespool
ehvt om `ehvti – koolivihik
eie – heie. Vrd äie
eige – õige. Vrd õge, `õigene
`eitu|me, -de – ehmuma, kokkuma
elle – 1) hele, valge; 2) helde
elläi om eljä mitm om eläde – loom
`elpesest – hõlpsasti; `elpus(s) om `elpse
os `elpust – hõlpus
el'u ~ elü – 1) heli, hääl; 2) värving, helk
? elureo terä – mgi arstim
emälepp – sanglepp; emäpuu – tuuliku
püstvõll, millest sõltub veski
töötamine
eng om enge – hing; `enge_aig – hingede-
aeg, surnute mälestamise aeg (4 nädala-
lat oktoobri lõpust kuni novembri
keskele); `engäme, engä|de ~ -te –
hingama
enne; ennekine – ainult, üksnes
enne(m)|bide ~ -pelt – ennemini, varem-
ini; -pi|ne om -se – varasem; enni|ne
om -tse – endine
enäm|bide ~ -bisti ~ -pist – enamasti. Vrd
änämiste, änäpest

ep – just, nimelt
ere om ere ~ -da ~ -dä – hõre, sõre, harv
esi om ij os ett – esi, eesolev tööloik
esi – ise; esi_eraldi – eraldi; esigi – isegi;
esiksi – ise; omaette, omapead, ise-
keskis; esi`käijä – isesõitja, auru jõul
liikuv rehepeksumasin; esit`muudu –
isemoodi; ess – ise
`etsi täüs – täis elurõõmu

idsa → itsa
iguma – ihuma
ihvt om ihvti – kihvt, mürk; `ihvti|ne om
-se – kihvtine, mürgine; ihvtiteme –
mürgitama
ijskätt – eelkõige, peamiselt; ijsmabe –
esmaspäev; ijst ääl – kõrge, esimene
hääl, viisihääl
ike om ikke – linamurdmismasina osa,
millest seadeldist edasi-tagasi keerati
ik(i) ~ ikki ~ iks – ikka
`ikma, ikke, (ma) ike, (ta) ikk, min (ta)
ik's – nutma
iks → ik(i)
ilatsema – lõbutsema, (rõõmsalt) häälit-
sema
`ilda ~ `il'lä – 1) hilja; 2) hiljuti; `ildäs
`jäämä – hilinema, hiljaks jääma;
illemp – hiljem
il'läksi – hiljakesi, tasa, vaikselt;
`il'lä`tassa – tasahilju
imbudet ~ imbuted leib – peenleib. Vrd
kolmepäeväleib
imä – ema
inne – enne
ips om ipsi – kips
irmudu – hirmus, kole
`iskmä ~ `ismä, `iski, (ma) issi, issiti –
korrutama [lõnga]
`issis [`näoga] – mossis, loppis
`issämeie – meieisapalve
itsa ~ idsa mitm `itsk|ma ~ -me

- ~`itsma(d) ~ `it'sma ~ `itsme(d) ~ –
 hitse, külvirinna äärejoon
iva ~ *ivä* – 1) (vilja)tera; 2) teravili;
 3) toit, toidupala, eine
- jaan* om *jaani* – jaanipäev (24. VI);
jaani|*k* om *-ku* – 1) jaanipäev;
 2) jaanituli
jakapäe – jaagupipäev (25. VII)
jakk om *jaku* – 1) jätk, pikendus;
 2) kestus; *jakkuma* – jätkuma;
jakutama – jätkutama
jalgpuu – kangastelgede osa
joga – juga, joon
joht – mitte, küll mitte
johtume, (ta) *johub* – juhtuma
jordan om *-i* – vee pühitsemine kolme-
 kuningapäeval (6. I) õigeusu kirikus
jorgen ~ *jorjen* om *-i* – daalia, georgiin
juga- ~ *jugujala*|*s* om *-sse* – looduslikult
 kõverast juuritud puust reejalas
juh – ju, juba
jumala|*käpp* om *-käpa*; *-sõrm* om *-sõrme* –
 jumalakäpp, rohttaim. Vrd *koradikäpp*
juhn om *junni* – 1) jupp, pundar, pabul;
 2) kraasitud villarull
juudi|*sitt* om *-sita* – juudavaik (endis-
 aegne arstim)
juuma, *juvva* – jooma
juunig – otsekohe, kiiresti, joonelt, otse-
 joones
juur om *-e*; *juure*|*(n)(t)s(e)* os *-(n)(t)set* –
 leivajuuretis, juurekakk
juusja – jooksva, reuma; *juuskje_eli* –
 tärpentiin; *juus(k)|ma* ~ *-me*, *juuske*,
 (nad) *jooseve* – jooksva
juust om *juusta* – toit kohupiimast ja
 kartulipudrust
jõmm om *jõmmi* – jõmpsikas, 5–10-
 aastane poisike v tüdrukuke
jälede – jäledasti
jällekina – jällegi
- jämmu*|*s* om *-se* – 1) jämedus, paksus;
 2) jämedune, paksune
jänes(e)|lil'l om *-lil'li* – jänesvill, sootaim
järejest ~ *järest* – järjest
- ka* – 1) kas; 2) kae, vaata, ennäe
kaabiraud – [leivamõhe] kaapimisraud
kaal om *kaala* – kael; ^(c)*kaaltu*|*ke* om *-kse*
 – kaelus, krae
kaar om *kaara* – kaer
kaardis – kaardus
 mitm *kaari* – kraasid; *kaar*|*ma* ~ *-me*,
kaari, (ma) *kaari* – villu kraasima;
 mitm *kaasi(d)* ~ *kaasti(d)* – kraasid;
kaas(t)|ma ~ *-me*, *kaasti*, (ma)
kaasti – kraasima
kabel om *kabla* os *kapla* – köis, nõör
kade(r)värk om *-rgi* – kaadervärk,
 kraam, varandus, koli
kadripäe – kadripäev (25. XI)
kae|*me*, *-de* ~ *kaia*, *kaenu* – vaatama.
 Vrd *katsma*
kaessa → *ka(t)essa*
kaeu → *kajo* ~ *kaju*; *kaeo*|*ma* ~ *kaeu*|*ma*
 → *kajo*|*ma* ~ *kaju*|*ma* ~ *-me*
kahama – kahisema
kaheteme – kaetama, ära tegema, nõiduma;
kahetse|*köld* om *-kõlla* – kattekold
 (igihaljas eostaim)
kaimus – hirmutav, õudne
kait's om *kate* os *katte* – kaks;
kait(s) *tõisku* om *kate*|*tõiskme* ~
-tõisku – kaksteist
kajo ~ *kaju* ~ *kaeu* – kaev. Vrd *läte*;
kajo|*ma* ~ *kaju*|*ma* ~ *kaeo*|*ma* ~
kaeu|*ma* ~ *-me*; *kaeva* ~ *kajude*;
kaeuti – kaevama
kalasaba – teatavakujuline tapp puuosade
 ühendamiseks
 mitm *kaldsa* ~ *kal(t)sa* os *kaltsu* –
 kaatsad, endisaegsed linased v taku-
 sed meestepüksid

kalle om ^(v)*kalle* – kale, kare, kõva, kalk
kallerei – galerii
kama – mitmest tera- ja kaunviljast külma jahutoit, mida söödi eeskätt Mulgimaal ja selle naabruses
 1) hapupiimaga kõrdiks segatult;
 2) piima v hapukoore sisse tehtud kakkidena
 mitm *kamassi* – kamassid, meeste haakidega poolsaapad
kamba|k om *-ka* ~ *-gu* ~ *-ku* – kamakas, suur tükk
'kamsu|n om *-ni* – meeste ja naiste jakk, pihtkuub
 mitm *kanakoolid* – varsakabjad
'kandli|k om *-ku* – kännustik, raiesmik
kandsujahu – tangude tegemisel odra-teradelt eraldatud kestadest jahvatatud jahu
kanemp om *-e* – kanep; *kanempepiim* – kanepiseemnetest surutud vedelik toiduks
kangast 'luuma – kangast käärima. Vrd *vedäme* ~ *vidämä*
kani – kaunis, üsna. Vrd *kañnu(s)*
kanne om *'kanme* – kandepael, seos, traks põllet v muul riietusesemel. Vrd *liñts*
kañnu(s) – kaunis, üsna. Vrd *kani*
kañts om *kandsi* – heinavirn
kapa|k om *-gu*, *-ku* – meestesokk
kapp om *kapa* – laudnõu, puukibu. Vrd *kibu*
kapust om *-e* – kapsas
'karma|n ~ *-n* om *-ni* – tasku, kaugas
karran – jäätunud, külmunud
karre om *karre* – karge, värske, tahe (nt taar)
karu om *karva* – karv; *karu|kõld* om *-kõlla* – kold; *karu|ne* om *-se* – karvane; *karu ägel* – karu-, oksäke
kasevahuli|k om *-ku* – kaseriisikas

kasinest – napilt, vähevõitu
kask om *'kaska* – kasukas
'kast|ma ~ *-me*, *'kasta*, (ma) *kasta* –
 1) kallama, valama, niisutama;
 2) tainast sõtkuma
kasu – kasv; *kasu|ma* ~ *-me*, *-da* ~ *-de* ~
'kasva – kasvama
kateksi – kahekesi
kate|se om *-seme*; *ka(t)e|ssa* ~ *-s(s)e* om *-ssa(ma)* ~ *-same* ~ *'kats|ma* ~ *-me* ~
'katsa – kaheksa. Vrd *'kaessa*;
katessada – kaheksasada
katik – katki; *katiku|ne* om *-se* – katkine;
'kat'ski – katki
'kat'ski – teat pulgamäng
'katsma, min (ma) *'kat'sin* – vaatama. Vrd *'kaeme*
'katsme tõi'sku – kaheksateistkümnepäev
'kauga – kaua. Vrd *kav(v)a*; *'kaugas* – kauaks, hiljaks. Vrd *kava(s)*
kaugas om *'kauka* – omaaegse meeste-särgi kahekordne pihaosa, mida kasutati põuetaskuna
^(v)*kauv(v)el* – kaugel. Vrd *kaven*, *kavetel*;
'kauv(v)ele – kaugele; ^(v)*kauv(v)elt* ~ *'kauv(v)est* ~ *kavelt* – kaugelt, eemalt. Vrd *kavest*; *kaven* – kaugel. Vrd ^(v)*kauv(v)el*, *kavetel*; *kavest* – kaugelt. Vrd ^(v)*kauv(v)elt* ~ *'kauv(v)est* ~ *kavelt*; *kavetel* – kaugel. Vrd *'kauv(v)el*, *kaven*; *kavvemebe*
kav(v)a – kaua. Vrd *'kauga*; *kava(s)* – kauaks. Vrd *'kauga(s)*; *kavemp* ~ *kavvep* – kauem
kavvemebe – kaugemale. Vrd ^(v)*kauv(v)el*, *'kauv(v)ele*, ^(v)*kauv(v)elt* ~ *kavelt*
keedi|k om *-ku* – vesine, allikane maa
keeli|k om *-ku* – puuvankri rattapaare ühendav liigendvahepuu
keeri om *keeri* ~ *'keerme* – ketas, ratas kedervarrel, vokivärtnal, kus teine nõõriharu peal jookseb

- `keitmä, `keitä, keideti ~ keed'eti –
 köitma, siduma. Vrd `köütmä
 ken om kenne os kedä – kes. Vrd keä
 keŋg om kengä – 1) king; 2) (veskis)
 renn, mida mööda vili jookseb kolust
 kivide vahele; ken^(o)gälti – kingadeta,
 paljajalu
 `kennig(i) – keegi, ükski. Vrd `keäki
 keremb – kergem; `kergede – kergelt;
 `kerŋempelt ~ -pest – kergemalt;
 `kergusi – kergelt, kergesti
 kerip om -pu ~ -bu – kerilauad
 kesi om kiji – viljatera kest, sökal
 kesi ~ kes^(o)u ~ kes^(o)ü om kes^(o)va ~
 kes^(o)vä – oder
 kestel om `kestle – juurtest, vitstest v
 õlevõrudest korv
 kest`paika – keskpaika, keskele
 kevädilt – kevadel
 keä – kes. Vrd ken; `keäki – keegi. Vrd
 `kennig(i)
 kibenen(i) – pisut, natuke, väheke
 kiber om kibra os `kipra – peenike korts,
 kurd, keerd, kruss; kibrat –
 kroogitud, kurrutatud; kibruteme –
 krookima, kurrutama. Vrd `kiprama
 kibe|til'l om -til'li – sabadilliädikas
 kibu om keo – laudnõu, kibu. Vrd kapp
 kida om kia – kisk, konksuke (nt västral,
 õngel)
 kidseve – kitsas, tihe, pingul
 kidsuma → `kitsma
 kihti|ne om -se – mürGINE
 kiigest – kõigest; kiik om kige ~ kiige –
 kõik. Vrd kikk ~ kik'k
 kiil om keele – 1) keelpilli osa; 2) nõõri-
 kee
 kiila|k om -ku – okaspuust katuselaast
 `kiimä, `kiä – keema
 kiin om kiini – kiil (putukas)
 kiin om kiini – kiin, suure noa taoline
 terariist
- kiit om keedu – keedus, keetmine;
 korraga keedetav toidukogus
 kiit' om keedi – kee, kett
 `kiia|mä ~ -me – hullama, vallatlema,
 mürama
 kiki – hammas
 kikk ~ kik'k om kige ~ kike – kõik,
 viimane kui üks. Vrd kiik
 kikk om kiku – leivaviilukas
 kil'p om kilbi – vähi kehaosa, selja kitiin-
 koorik
 kimavõrk – abar, kolmekordse linaga
 kalavõrk; selle keskmine, kõrgem ja
 väiksemate silmadega võrgulina
^(o)kimmel om `kimle – kollakashall v
 hallikaspruun [hobune]
 kiinäl os kiinält – kindel
 kipempest – kiiremini
 `kiprama → kibruteme
 kirbits om -e – kõrvits. Vrd kõrnits
 kirive|ne om -se – kirev, kirju; kirivene-
 kot't – mäletsejate liitmao osa. Vrd
 kordmagu
 kirjutse|kuul' om -kooli – (van) vallakool
 kirmi|rät't om -rät'i – loor-, pits-, tüllrätik
 `kirve|varn om -varna – puuvarn seinal
 kirveste hoidmiseks
 `kiskma, min (ma) `kisse – kiskuma
 kislä – 1) kiisel, kaerakile; 2) väga hapu,
 kilehapu
 `kistu|ma, -me, (ma) ^(o)kistu – kustuma
 `kitme, kittä, (nad) kitäve – kiitma
 kiit'sipaaspu(u) – paakspuu
 `kits|ma, -me, `kitsu, (ma) kidsu(n) –
 kitkuma. Vrd kidsuma
 kitu|ss om -sse – kiitus
 kiviru'l – väike mittesöödav kala; kivi|tõrs
 om -tõrre – veskikivi puust ümbris
 veskis
 koda om koa ~ kua – 1) püstroovikutest
 väli-, suveköök; 2) nelja seinaga laeta
 abihoone taluõues; 3) sauna eesruum

`koede – kuhu; `koekil – kuhugi, kuskil(e).
 Vrd *koekil*
kogus(s)en – 1) koos, lähestikku; ühes-
 (koos), seltsis; 2) millegagi kaetud v
 määrdunud
kohalt – 1) otsekohe; 2) otsejoones;
 3) päris, väga
kohe – otse
koekil → `koekil
kohlapuu – kuslapuu
koi_ein – kirohi
kolbits om *-a* ~ *-e* – linalõuguti, kolgits.
 Vrd *kol'gispuu*, *lõugat's*, *roobits*
koldas(s) om `kolta – kalda-, pervealune
 õõnsus
kolga om `kolkme os *kolgat* – puhastatud
 linapeo; peotäis linavarsi; *kol'gispuu*
 – linalõuguti, kolgits. Vrd *kolbits*,
lõugat's, *roobits*
kolgutaja – tuuliku pealmise kivi keskel
 olevas augus liikuv puukepp, mis
 veski töötades pani *kol'u* põruma, et
 terad kivisilma jookseksid
kolk om *kolga* – (kauge) nurk, koht
 `kol'kma, `kolki, (ma) *kolgi* – linu
 ropsima, linapeosid harima. Vrd *linu*
tegeme, *roobitseme*, `ropsme
kolle om `kolde – reheahjuesine, lee,
 kuhu tõmmati söed ja kus vanemal
 ajal ka keedeti. Vrd *tuhkaud*
kolmanti|k om *-gu*, *-ku* – endisaegne 1/3-
 vakaline viljamõõt; *kolmepäeväleib* –
 peenleib. Vrd *imbudet* ~ *imbuted*
leib; *kolmi* – kolmekaup
kol'u – lehtrikujuline põhjata kast veskis,
 kuhu jookseb jahvatatav vili
 mitm *kombussad* – tapetud hane tiiva
 esimesed jätkud, pead-jalad, liiva-
 pugu
konna|tatar mitm - `tatrad – kassitapp
 `konnegi – kuskil(e)gi. Vrd `kunneg(i) ~
 `kunnig(i)

koodsel om `kyydsli ~ `kyytsla ~ `kyytsle
 – koonal
koole|tama ~ *-teme* – surmama, sureta-
 ma; *koolu* – surnu, koolja
kora [jalg, käsi] → *kura*
koradi|käpp om *-käpa* – kuradikäpp,
 rohttaim. Vrd *jumala|käpp* ~ *-sõrm*
korbatama – kõvaks ja krobelseks muu-
 tuma
kordmagu – mäletsejate liitmao osa. Vrd
kirivenekot't
korembale – kõrgemale
korevil – kohevil(e), kohevalt
 `kor'game, *korjade* – korjama
 `kormi `aama – söögi- v riidekraami
 otsima, santima
kor'p om *korbi* – pärmitaignast kukkel v
 sai kohupiimast, munast ja koorest
 pealsega
korrali|ne om *-se* – jahvatamiskorda
 ootav veskiline
 `kor|ten om *-tne* – korter; `kortlemaja –
 üürimaja
 mitm `kostmise(d) – katekismuse pea-
 tükid, mida leeritunnis leerilastelt
 küsiti. Vrd *päälugemine*
 `kot'la|ne om *-se* – rändtööline (nt kott
 seljas, küli mööda käiv, tööd otsiv
 linakolkija)
kottal(e) ~ *kottel(e)* – kohal(e); juures,
 lähedal; suunas, poole; [kellegi,
 millegi] kohta; *kotu|s(s)* om *-s(s)e* –
 koht, paik; *kotutside* – kohati, paiguti
kubin om *-a* – väike viljakärbis
 mitm *kubu_alused* – rukkivihkude side-
 med, mida rehepeksul tuli eraldi
 peksta
kueu → *kuiu* ~ *kuju*; *kueu|ma* ~ *-me* →
kuju|ma ~ *-me*
kugar ~ *kugur* om *-a* ~ *-e* – linakupar
^(c)kuht(i) om ^(c)kuhti ~ *kuhi* – naistejakk,
 pluus

`kuiki – kuidagi; eriti; *kuiss* – kuidas
kuiu ~ *kuju* ~ *kueu* om *kuiva* ~ *kuju* –
 kuiv; *kuju|ma* ~ *-me*, *kueu|ma* ~ *-me*,
-da ~ *-de* ~ *kuiva* – kuivama
kuker|kuusk om *-kuuse* – põldosi
kukur om *`kukru* – kukal
kuku|ruus om *-roosi* – mais
kula – (puu)kulp
kuld`sõlgukiri – teat kindakiri
`kulle|ma ~ *-me*, *kulle|lda* ~ *-(l)de* ~ *-(l)te*
 ~ *-ta* – kuulama
kul`ämine – ajaviide, ajaraisk
kumarusi – kummargil
kumim om *kummi* – kaitselagi reheahju
 suu kohal. Vrd *vomm*
kun – kus
kuni – 1) puumuna; 2) vurrkann
`kunneg(i) ~ *`kunnig(i)* – kuskil(e). Vrd
`konnegi
kuin om *kundi* – kult
kuins om *kunsi* – vigur, kunsttükk
kunts om *kundsu* – konts, tüügas, tüveots
 (nt ahjulual, vikatilöel)
 mitm *kuppe* – kubemed
kura [*jalg, käsi*] – vasak, pahem. Vrd
kora
 mitm *kured* om *`kurgede* – harkadra
 aisad, mille ülespoole käänduvaid
 otsi ühendas *käsipuu*
kure|kell om *-kellä* – õistaim
kurk om *kurgu* – 1) auk voki lühirauas,
 kust lõng värtnale jookseb; 2) jala
 varbaalune
kurn om *kurna* – pesuhautamisnõu
`kurt|ma ~ *-me*, *`kurta*, (ma) *kurda*, min
 (ta) *kuirts* – püsima, kestma, seisma,
 olema; säilima
kuru – kitsas ruum ahju ja seina vahel;
 rehetare ahjupealne
 mitm *ku`si|ga* ~ *-ka(d)* ~ *-ku* –
 kolmeosalise pakkäkke keskmised
 väiksemad vahepakud

kutsirautsi|k om *-gu* – sipelgas
kuuk om *koogu* – konks, vahend tapetava
 sea suu sulgemiseks. Vrd *kuun*;
kuukan – kookus, kõveras
kuulma, *koolda*, (ta) *kooleb* – surema
kuun om *kooni* – nõörist ja puupulgast
 vahend tapetava sea suu sulgemiseks.
 Vrd *kuuk*
kuurma, (ta) *koorib* – koorduma,
 koorikut, kesta vahetama (nt vähid)
kuus om *koode* ~ *koone* ~ *koose* os *kuunt*
 ~ *kuust* ~ *kuut* – kirvevars. Vrd
kuvvass
kuusi|ne om *-tse* – kuusepuust
kuuskümmendkuus – teat kaardimäng
kuustle|laud om *-lavva* – koonlalaud
kuvvass om *kuuda* – kirvevars. Vrd *kuus*
kõel(u)ma, (ta) *kõelub* – kõõluma,
 lonkima, logelema, tegevuseta laisk-
 lema
kõldsuteme – kõlksutama, taguma, kopu-
 tama
kõlgas mitm *kõlkad* – suvivilja käsitsi
 peksmisel ja tuulamisel eralduv
 õlepuru, jämedam agan; *kõlgu|s(s)*
 om *-ssa* ~ *-ssi* – aganik, põhukuur
 (rehielamu v laudaga ühe katuse all)
kõlu – 1) kelme; 2) liha ja ploomirasva
 ümbritsev õhuke nahakile; 3) silmakae
kõmama – häält tegema, kõnelema
kõreint → *kõr(r)ent*
kõrgas om *kõrka* – kõrkjas
 (°)*kõrgu* – kõrgune
kõri|k om *-ku* – pruudiseelik. Vrd
pallapoolik, *sõbarät't*, *sõpu*, *sõu(ke)*
 mitm *kõri|ne* om *-nte* – kangaspuude
 niieplokid, üle mille jooksevad niie-
 rihmad
kõrnits om *-e* – kõrvits. Vrd *kirbits*
kõr(r)e|nit om *-ndi* ~ *-nti* – kõrend,
 roovik, varb, ritv, latt lae all (nt riiete
 riputamiseks)

kõru om *kõrva* – kõrv; *kõru* – kõrvuti.
 Vrd *kõruti*, *kõrtsid(e)*; *kõruli*ne om
 -se – 1) kõrvaline; 2) põhitoidu lisa.
 Vrd *kõrune*, *kõrvane*; 3) kaaselanik,
 majuline, kes elas talukambris,
 saunas v sulastares (vallaline v pere-
 konnaga, nt sulane, pops, saunik jts);
kõru|ne om -tse – kõrva(li)ne; *kõruti*
 ~ *kõrtsid(e)* → *kõru*
kõrv om *kõrvi* – punakaspruun [hobune]
kõrvan – kõrval; *kõrva*ne om -tse –
 põhitoidu lisa. Vrd *kõruline*, *kõrune*
kõrvemaik – kõrbenud maitse
kõrvi|k om -gu – valge, mõru piimaga
 kõva seen
õkra aeama – luiskama, lobisema
kõtt om *kõtu* – kõht
õvva – kõvasti
kõõrukiri – teat kinda- v sukakiri
käejuut om -juti – käejoon; -puu – adra
 osa. Vrd *käsi*puu; *kähen* – käes
käo|keng – käoking, õistaim; -põll –
 õistaim
kärbi|le|ne ~ -li|ne om -se – krobeline,
 sakiline
kärbu|s(s) om -s(s)e – a) kärbis, okslik v
 ristpulkadega rõugupuu; b) karuäkke
 osa
 mitm *käsilise* – torupilli osad, sõrmilised;
*käsi*puu – 1) harkadra aiste tagumisi,
 ülespoole käänduvaid otsi ühendav
 põikpuu, millest atra juhatakse. Vrd
käepuu; 2) voki osa
kõrt om *kõrdi*; *kõrtsi*|k om -ku – seelik
köömel om *küü*me – köömen
*õüt*mä, *õüt*ä, *kõüdeti* – köitma, siduma.
 Vrd *õit*mä
kübe|n om -ne os -nt [õiga] – raasuke,
 väheke
*küdsä*kardul – küpsekartul; *küdsä*|me ~
 -mä ~ *küdsät*eme – 1) küpsema;
 2) küpsetama. Vrd *kütsü*

küdü – küdi, mehe v naise sugulane
küünäsnukk – küünarnukk. Vrd *küünä*sperä
 mitm *külikured* – sügisel varakult, rukki-
 külvil ajal (põldudel toituvad)
 lõunasse lendavad kured; *küli*|vits
 om -vitsa – näsiniin. Vrd *küü*|vits ~
*näsi*puu
küllät – küllalt
küläkaker – külakost, külaleib
*kül*ü|mä, -dä ~ *õülvä* – külvama
künnä|p(u) om -pu – 1) ristühendus ree
 kodarapaaride vahel, painard;
 2) kõõlus, millega lihas kinnitub luu
 külge
*künnü*päiv – künnipäev (14. IV)
õüsk|mä, -me ~ *küsi*me, *õüski* ~ *küsi*de
 ~ *küstä*, ma *küsü*, ta *küssib*; min ma
õüsü ~ *õüssi*, ta *küsk*; *õüsti* –
 küsima
kütsü – küps. Vrd *küdsä*|me ~ -mä,
*küdsät*eme
*küt*u|s om -se – kütis
*õüün*lepäe – küünlapäev (2. II)
*küünä*sperä – küünarnukk. Vrd *küünä*snukk
küü|vits om -vitsa – näsiniin. Vrd
küli|vits ~ *näsi*puu
laadi|k om -ku – kast; sahtel, laegas. Vrd
õaekas, *suhvlaegas*
õaager om *õaagre* – 1) kuullaager, raud-
 osa tuuliku peavõlli juures. Vrd *vahi*;
 2) püstpuu kummalgi pool lina-
 murdmismasinat
õaager om *õaagre* – lade, kogum (nt
 kaarutatavat heina, koristatavat vilja,
 tuulest murtud puid)
laaritsapäe → *lauritsapäe*
laas om *laasi* – klaas
 mitm *laas*(k)|pakla – peentakud, linade
 sugemisel kõige lõpuks, läbi tiheda
 harja soetud takud. Vrd *ots* pakla
laberi|k om -ku – lapergune, lapik

- lade*(*m*) om *-me* – 1) tallatav viljalade rehealuse põrandal; 2) masinaga mahaniidetud, veel sidumata vili; 3) saadu panekuks kokkuriisunud kuiv hein
- 'laekas* om *'laeka* – laegas, sahtel. Vrd *laadik*, *suhvlaegas*
- laguma*, *'laonu* – lagunema
- lahede* – lahedalt, lahedasti
- lahemp* – lahjem
- lahing* om *-u* – laeng
- 'lahki* – lõhki; *'lahk(a)ma*, *'lahku*, min ma *'lahkse*, nad *lahesive* – 1) lõhkuma, kõvasti kloppima; 2) lõhkema, lõhenema; 3) lööma
- lahv* om *lahvi* – klahv
- lait's* om *latse* – laps. Vrd *'lat'ske*
- lakk* om *laka* – vähi kehaosa
- lak'ka* – laiali
- lamema* – lamama
- lape|rt* om *-rdi* – 1) masin linaseemnete puhastamiseks. Vrd *lappermasin*; 2) voki tallalaud
- lapi* om *'lapme* os *lapit*; *'lapju* om *'lapju* – labidas. Vrd *lappi*
- lappermasin* – masin linaseemnete puhastamiseks. Vrd *lape|rt*
- lappi* → *lapi*
- la'ss* om *lassi* – ankur, lähker
- 'lat'ske* – lapsuke. Vrd *lait's*
- lat't* om *lat'i* – endisaegne pinnamõõt, kümneküünrane tükk linapõldu
- latter* om *'latre* – latern
- 'lauba* ~ *'laube* – laupäev. Vrd *'puul'ba* ~ *-be* ~ *-pe*
- laudi* om *laudi* – 1) lakapealne, laudadest v lattidest lagi rehetool ~ tarel ja selle kohal olev katusealune ruum. Vrd *lõhn*; 2) seina- v nurgariiu; 3) saunalava
- laug* om *lau* – 3–4 part rehetoa lae all ning nendele kuivamiseks laotatud vilja- v linakiht
- laurits* ~ *lauritsepäe* – lauritsapäev (10. VIII). Vrd *laaritsapäe*
- laus*i – lauatükkidest kokkulöödud v seina külge ehitatud magamisase
- lavvakirik* – jumalateenistus armulauaga
- legu* om *leo* – linaligu
- lehe|s(s)* om *-se* – lehtedega oks; *leht'kübar* – kaabu; kübar; *'leht(l)i|ne* om *-tse* – leheline, leherikas
- 'leidmise ael* – [lehma] poegimise ajal; *'leidmä* – poegima. Vrd *'tuuma*
- lein* om *lee'nu* os *'leinu* – leil. Vrd *lõun*
- mitm *'lemle* – takuebemed, pehmed, õrnad kiutükikesed, mis linade ketramisel v kudumisel eralduvad; *lemmenteme* – lemmendama, liperdama, hilbendama
- lepiksjän* – piparriisikas
- levä_otsaksekiri* – teat kindakiri
- libas|tama* ~ *-teme* – libisema, libistama
- lige* om *lige* os *liget* → *like*
- ligi'korda* – ligikaudu, umbes
- lihade-* ~ *lihavede|pühä* – lihavõtte-, ülestõusmispüha; *liha_eide* om *-`eite* – vastlapäev
- 'lihtsale* – lihtsalt
- ^(c)*liigenahk* – lemmasarvest luti külge kinnitatud karvadeta lambanahatükk, millesse tehtud augu kaudu laps imes piima
- 'lijkame*, *leegade* – ümber jooksmata, lippama, liduma, ulama
- 'liik'mä* ~ *-me*, *'liik'i* – pleekima
- liim* om *leemi* os *'liimi* – supivedel, supp
- lii'meister* – kahe käepidemega vooliraud
- liin* om *liina* – linn
- 'liister* om *'liistre* – kliister
- liit'* om *leedi* – pliit
- liiv* om *liivi* – kolmekandilisele puuraamile kinnitatud kalavõrk, mida kalastamisel 2–3 mehega mööda jõepõhja veetakse

liiva|ruhi om -`*ruhve* – jalgadel küna puunõude liivaga küürimiseks
like om *lige(dä)* ~ *likke* os *liket* – märg, niiske. Vrd *lige*
limps om *limpsi* – klomp
lina_emä – jäme v kaheharuline linavars, kummagi haru otsas kupar; 2) õhuke valge pilvekiud taevas, soodne lina külvamise aeg; *lina`murdja* – kolme hammasrulliga puust seadeldis lina-luude murdmiseks
`lingu`laskma – liugu laskma
liints om *linds* – õla- v kandepael, traks (nt pükstel, põlled). Vrd *kane*
linu tegeme – linu töötlemine; linapeosid harima, ropsima. Vrd *`kol`kma*, *roobitsem*, *ropsme*
lipats om -*i* – 1) plekist näpits, kuhu kinnitati rasvalambi taht; 2) õnge osa
lipe om *libeve* – 1) sile, libe. Vrd *`nil`be*; 2) *lipe* om *libeda* ~ *lippe* os *lipet* – tuhalehelis
lirts om *lirtsu* – kambrisse ulatuv pliidi tagasein
liru – lahja, vähetoitva toidu kohta
liud om *livva* – kauss; *livva|ke* om -*kse* – liuake, kausike
lovevede – lõdvalt, loiult; *lovevemp* – lõdvem, loium
lobi – sulp, rokk (loomatoiduna)
lobur om -*i* – asi, ese; kila-kola; mgi tööriista osa
lobusteme – lohakalt tegema
lok`k om *loki* – plokk, seadis raskuste ülesvinnamiseks (nt veskis)
`lompi – klompis
loñt om *londi* – takukeere, takust (ka heintest, rohust) lõdvalt keerutatud köis
loomalava – taimelava
`lop`ma ~ -*me*, *loppi* – kloppima
lot`s om *lotsi* – klots

lualt – loalt, vabalt, soovi järgi, küllaldaselt
`luipa – längu(s), poolviltu
luits om *luidsa* os *`luitsa* – lusikas. Vrd *lusik*
luks om *luksi* – võru, rõngas, lukk millegi kinnitamiseks
lummer om *`lumbre* – number, arv
lupard om -*i* – kalts, narts
lusi|k om -*ka* ~ -*ku* – 1) lusikas. Vrd *luits*; 2) harkadra osa, mis mulda pööras
luukarni|ts om -*tsa* – väike mittesöödav kala
luyum om *loomu* – taim
`luyuma → *kangast`luyuma*
luys om *loosu* – loos, liisk
lõhmu|s om -*se* – pärn
lõhn om *lõhna* ~ *lõhnu* – rehetoa ~ tare partepealne ruum, kuhu vili kuivama aheti ning kus vahepeal võis hoida ka tarbepuid jm. Vrd *laudi*
lõnga_eli – lahjendatud väävelhape;
lõnga|loi om -*loime* – haspel
lõnse – kõhn, lahja, isutu [olend]
lõuga|t`s om -*tsi* – lõuguti, kaanega kolgispuu linavarte käsitsi murdmiseks. Vrd *kolbits*, *kolgispuu*, *roobits*
lõun om *lõunu* – leil. Vrd *lein*
lähiksen → *lähiksen*; *lähiksess* – lähedale
`läh|kur om -*kru* – lähker
lähiksen – lähedal. Vrd *lähiksen*; *lähiksess*, *lähikses* – lähedale
lämi|(s)teme ~ -*tämä* – soojendama. Vrd *`pästme*, *peesiteme*, *`soetama*; *`lämmede* – soojalt; *läämmest taol* – kuumana, soojalt; *läm(m)i* om *lämme* – 1) soe, kuum, leige; 2) soojus; *`lämmämüür* – soemüür
läpäteme – riknema, halba maitset omandama
läte om *lätte* – kaev. Vrd *kaev* ~ *kajo* ~ *kaju*

lätsäteme – plärtsatama, plärtsuma
lõige → *lõige*
lömä – muda, sodi, praht
lõõsi|k om *-ku* – ajutine varjualune mõne hoone kõrval
lõüge – leige. Vrd *lõige*
lüheli|ne om *-se* – lüheldane, lühikesevõitu
lühit' om *lüh* – voki osa, mille harude vahel keerleb kedrates värten
lūke om *lūkme* – kangakudumisel korraga riidepoomile lastav osa kangast
lūmbä|k om *-ku* – lombakas, lonkur
lūsi om *lūe* os *lūtt* – vikati vars
lūü|ter om *-tre* – (van) käskjalg; kutsar
maali|n(e) om *-se* – 1) maas lamav, lamandunud, maha langenud [hein, vili]; 2) mitm *maali(t)se(d)* – maast saadud nahahaigus, sügelised. Vrd *süidi|ku(d)* ~ *-käd, süüdiku*; *maaniit* om *-niidi* – kodus tehtud niit; *maapõhi* ~ *põrmat* – muld- v savi-põrand
maarjapäe – paastumaarjapäev (24. III). Vrd *sia maarjapäe*
maateme, (ma) *maate* – magatama, magada laskma (nt karja)
magats om *-i* – magasi ait
magavu|s om *-se* – maius, maiustus. Vrd *matjus*
mahan – maas
make om *make* – mage; *makest taol* – magedalt, magedana
man – juures; *mant* – juurest; *manu* ~ *ma[nu]* – juurde
 mitm *marjaku* ~ *marnaku* – umbrohu-seemned
masma, *massa*, (ma) *massa* – maksuma
mass om *massa* – maks (elund)
matju|s om *-se* – maius → *magavus*
 mitm *matjus(s)e* ~ *mat'us(s)e* – matused

mauk om *maugi* ~ *maugu* –
 1) kõlkahunnik käsitsi rehepeksul;
 2) jäme verivorst. Vrd *mõuk*
mea ~ *mia* om *miu* os *miut* ~ *mut* – mina
mede – meie [oma]
mel|der om *-dre* – mölder; *meldre|mat's*
 om *-mat'si* – teat kaardimäng
mesi|k om *-ku* – mesikas, rohttaim
mia → *mea*
mian|te ~ *mihan|de* om *-tse* os *miast* – milline, missugune; *mias* ~ *miha|ke* om *-kse* – missugune; *miastig* – midagi, mingisugust
mihkel ~ *mihklepäe* – mihklipäev (29. IX)
mike – mille; *mikeperäst* – mispärest
miss om *missi* – meskitõrre hautis, linnased koos pealevalatud kuuma veega; õllevedelik enne käärimist
mit't om *miti* – linaseemnekeedis lõime-lõngade immutamiseks
mol'l om *molli* – jäme puumold, jalad ühe otsa all, kasutatud linakuparde eemaldamisel
moskovski – valge saiajahu, nn Moskva jahu. Vrd *muskoski*
muku – muudkui
mulder om *muldre* os *muldrid*; *mul'ler* om *mul'dre* os *mul'lert* – talu eluhoone seina alumine palk, kaetud väljastpoolt mullavalliga, millel saab istuda
mure|toime ~ *-toim(i)ne* – murdtoimne [kangas]
muskoski → *moskovski*
mušt – muist
mõeal – mujal
mõhk' om *mõhe* – leivaküna
mõsi|laud om *-lavva* – pesupink; *mõskme*, *mõske* ~ *mõsta*, min (ma) *mõssi*, (ta) *mõšk* ~ *mõškse* ~ *mõšse*, (nad) *mõšsev*; *mõsti* – pesema

mõts om *mõtsa* – 1) mets; 2) põld;
mõtsakutsik – hunt
mõuk om *mõugu* – jäme vorst; verivorst.
 Vrd *mauk*
`mõurama, mõurata – möirgama
`mõõlame, mõõlade – mässama, vallatama,
 hullama, möllama. Vrd *`müüräme*
mäe_inimene – taluinimene, -rahvas;
mäe|rõun om *-rõuna* – mäerinnak,
 -kink
mähits om *-e* – lapsemähe
mähk om *mähe* ~ *mähi* ~ *mähä* – puu
 koorealune mahlakas kude kevadel
mäle|teme ~ *-tämä* – mäletsema
mänekine – mingi(sugune)
männ om *männä* – pudrumänd. Vrd
pöörüss, `püürus
märdipäe; märt om *märdi* – mardipäev
 (10. XI)
määne om *`mään|dse* ~ *-tse* – milline,
 missugune
määru|ss om *-se* – määre, võie
määrõigass – mädarõigas
mügel om *müglä* – seebisoop, seebikeedu
 pära
mütt om *mütä* – vahend kalapüügil
 kalade püümissesse peletamiseks
`müüräme, müüräte ~ *möörä|de* –
 jandama, möllama, mässama, ümber
 jooksuma, vallatama. Vrd *`mõõlame*
na – *nemad* ~ *nad* → *nemä* ~ *nevä* ~ *neä*
 ~ *nä*
naal om *naala* – nael. Vrd *nagel*;
`naalama, naalata – naelama, hobust
 rautades naela liha sisse lööma
`naar|ma ~ *-me, naar|da* ~ *-ta*, *min* (ma)
naari, (ta) *naard's* – naerma
naba – 1) voki osa, millele tugineb
 voki rindpuu koos lühipostidega;
 2) torupilli osa, millesse kinnituvad
 torud; 3) viiuli osa; *nabapulk* –

1) harkadra aisadevaheline ristpuu,
 mis hoidis aisad parasjagu laiali;
 2) ree osa
naber om *nabra* os *`napra* – ümber 4–5
 hakkjala tehtud suur rukkivihkude
 kuhi
nagel om *nagla* os *`nakla* – 1) nael;
 2) endisaegne raskusmõõt (400 g).
 Vrd *naal*
mitm om *naide* – nende. Vrd *nevä* ~ *neä*
 ~ *nä*
nakkama, naka|da ~ *-de* ~ *-te* – hakkama
napp om *napa* – väike pikergune kaanega
 puukarp (nt nõõpide-nõelte jaoks)
naut' om *naudi* – nuut, vits, malk
 (nt kuhja- v rõuguharja kaitseks)
nel'länti|k om *-ku* – 1) endisaegne 1/4-
 vakaline viljamõõt; 2) omaaegne
 küttepuude arvestusühik; *nel'läskeeli*
 – teat moodus nõõri kinnitamiseks
mitm *nemä* ~ *nevä* ~ *neä*, om *naide*, os
naid – *nemad*. Vrd *na, nä*
nigrussiin om *-i* – must värvaine
nigu om *nigu* – luksumine
niis om *`niitsme* os *niidset* – (mitm)
 niidist silmused lõimelõngade vahe-
 liku moodustamiseks kangastelgedel
niisate – niisamuti. Vrd *ninda'saati*,
nindsati
niiste om *`niiste* – niiske; *niistest peräst* –
 niiskelt; niiskena; *niistume* – niiskuma
nikats om *-e* – nikastus
nikats om *-e*; *niks'* om *niksi* – käe kaitseks
 kasutatav kerimispulk. Vrd *viiluke*
`nil'be – libe. Vrd *lipe*
nil'lä|ne om *-tse* – marraskil, laman-
 dunud, lamatisene [nahk, ihu]
ninda'saati ~ *nindsati* – niisamuti. Vrd
niisate
ninäpakk – küna, lootsiku osa
noori|k om *-ku* – pruut, laulatatud naine
 kuni lapse sünnini

`norrame, norrate – nurisema. Vrd *nurama*
 `nuiame, nuiate – nuiaga taguma
nurama – nurisema. Vrd `norrame
nuri|k om *-ku* – kaanega puunõu toidu
 tarvis, nurmik, lännik, vitsik; *nurikud*
 `viimä – vastsündinut koos küla-
 kostiga vaatama minema
nuur|miis ~ *-mis* om *-me* – peigmees
 `nõale – najale
 [ä'l'li] *nõdi* om *nõdja* os `nõt'ja – lapse-
 hälli vibu
 `nõklama, nõglata, nõglanu – nõelama
nõle_`aigus – nõlg, hobuste tatitõbi
nõmm om *nõmme* – kanarbik
nõna – nina
nõre vaik – puust tilkhaaval nõrguv
 pehme, selge vaik
 `nõstli|n(e) om *-(t)se* – rõugearmiline;
 mitm `nõst(s)e os `nõstid – rõuged;
 leetrite v mõne muu nakkushaiguse
 lööve. Vrd *poka*
nõõl om *nõõla* – nõel; *nõõlpuu* –
 okaspuu; `nõõluma, (ma) *nõõlu(n)*,
nõõluti – nõeluma
nä – nemad, nad → *na* ~ *nemä* ~ *nevä* ~
neä
näkküme – näha olema, näima, paistma
näl'g|ein om *-eina* – umbrohi
 `näl'günü – vilets, mittetuumakas (viljatera)
nämm om *nämmu* – imikule ema suus
 peeneks mälutud toit
nänn om *nänni* – vanaema; ema, memm
nänn om *nänni* – toidukraam
närb om *närvä* – isutu, vilets sööja;
närve|teme ~ *-tämä* – 1) närbuma,
 nõrkema; 2) minestama
näsi|puu – näsiniin. Vrd *küli-* ~ *küü|vits*
näu|nahk om *-naha* – kitsi, kade, viriseja
 inimene
nüps om *nüpsi* – lüps; `nüsmē, `nüssä –
 lüpsma; *nüs(s)|k* om *-ku* ~ `nüsku –
 lüpsik

nüüdik – nüüdki
nüür^(v) om *nööri* – endisaegne pinnamõõt,
 pikk kitsas põlluriba (1 vakamaa lai,
 4 vakamaad pikk)
obese_ännäsõlm – kangakudumisel kasu-
 tatav sõlm, milles mõlemad lõnga-
 otsad koos silmusest läbi tõmma-
 takse
ohess, mitm `ohte – ohakas
ohi|lõõg om *-lõa* – loogarihm, lühike
 nõör valjaste küljes, millega hobuse
 nina loogarõnga külge köidetakse
ohulil'l – mürgine õistaim
 `oige – saamatu, uimane [inimene]
ojaten – ohates, oiates
oju|me, -de, (ma) oju, min (ta) `oie –
 ujuma
ok'k om *oki* – vokk
omitsi ~ *ommetsigi* – ometi. Vrd *ote* ~
ottigi
ommu|k om *-gu* ~ *-ku* – hommik;
ommukutuul – idatuul
ooda|k om *-gu* ~ *-ku*; *oodu|s* om *-sse* –
 oode, vahepaluke, kerge eine
 (tugevamate sõõgikordade vahel)
ooli|k om *-gu* ~ *-ku* – hoolas, hoolikas
oori|k om *-ku* – orikas
oori(s)|jalg om *-jala* – heinakuhja varda
 v kiigevõlla tugi. Vrd *orijalg*
oppama, opada, min (ta) *opass* –
 õpetama
orijalg → *oori(s)jalg*
osa om *osa* – liha; *osakot't* – paks lihav
 loom v inimene; *os's* om *ossi* – liha
ote – ometi. Vrd *omitsi* ~ *ommetsigi*,
ottigi
otsaköödüs – rõivatükk, mähe beebi pea
 sidumiseks
 mitm *ots`pakla* – keskmise jämedusega
 takud. Vrd *laas(k)`pakla*
ottigi → *omitsi* ~ *ommetsigi* ~ *ote*

paadsapootsik – korralagedus, segadus (nt koristamata toa k)
paal om *paala* – pael; *paalutama* – paelutama, köietama
paar^(v) om *paari* – 1) kandepuudetäis, st kaks ämbritäit vett, piima jm; 2) (hrl mitm) sarikas; 3) mitm *paari* – kaelkoogud. Vrd *õlpa*; *paari* – kaks lõnga kõrvuti; paariti, kahekaupa [niies]; *paaristura*|k om *-ku* – teat kaardimäng; *paaritsid(e)* – paariti
paase om *paasme* – pasmas, lõngavihi osa (hrl 100 m)
paat^u om *paadi* – hallkollane, kollakas-pruun, beez
pabu – eit, memm
paetama ~ *-tema*, *paeta* – peitma
page|me, *-de*, (ma) *pae* – põgenema
pagla|ne om *-(t)se* – takune. Vrd *pakline*
pagu om *pau* – pragu, lõhe
pahapidi|ne om *-se* – pahupidine
paia|s om *-(s)se* – poe-, vabrikuõlu
pailu – palju
paju|ne om *-tse* – pajust, pajupuust
pakal om *pakla* – takk. Vrd *laas(k)-*, *ots*|*pakla*
pak'k om *paki* os *pakki* – 1) kiirus, rutt; 2) kiire, rutuline; *kige pakimp* – kõige kiirem
pakli|ne om *-se* – takune. Vrd *paglane*
pakspiim – kohupiim
pala|jas om *-ja* ~ *-je* – voodilina. Vrd *pallai*
pala|ma ~ *-me*, *-da* ~ *-de* – põlema
pala|ma ~ *-me*, *-da* ~ *-de* – kaarutama, kuivamas olevat heinaloogu ümber pöörama, segama
palist – palistus
pallai → *palajas*
pal'lalt ~ *pal'lelt* – ainult, kõigest. Vrd *pal't*
pallapooli|k om *-ku* – 1) vaipseelik, pikk

valge linane linik, servas värviline pael, kasutati suvel seelikuna; 2) pruudi laulatusaegne peakate. Vrd *kõrik*, *sõbarät't*, *sõpu* ~ *sõu(ke)*
palle|ma ~ *-me*, *pallede* ~ *palle(l)te*, min (ma) *pallesi* – paluma
pal't → *pal'lalt* ~ *pal'lelt*
palu|k om *-ka* – pohl
palutem(e), min (ta) *palut's* – põletama
pang om *pangi* – ämber; *pangili*|ne om *-se* – pange mahutavusega [nõu]
pann om *panna* – harkadra *raudpuud* toetav *adrakašt*
paossin – peidus, varjul
paper om *papre* – paber
par'aegu – praegu. Vrd ^(v)*pirla*; *parass* om *parra* ~ *parre* os *parast* – paras, sobilik; *paravi(i)si* – parajasti
pardi|k om *-ku* – padrik
pardsi|l, *-le* – parsil(e), partel(e)
parepest – paremini
mitm *pargi_aaja* – sõja järel külades käinud röövlid, riisujad
parts om *partsu* – pori, kõnts, sodi
pask|lepp om *-lepä* – sanglepp
paštme, ma *pašta* – paistma, soojendama. Vrd *lämi(s)teme* ~ *-tämä*, *peesiteme*, *soetama*
paunmõrd – vitsmõrd
pedäje(s) ~ *petäi* om *pedäje* – mänd, pedakas
peesiteme, *peesite* – soojendama [toitu]. Vrd *lämi*|(s)teme ~ *-tämä*, *paštme*, *soetama*; *peesitu*|s om *-se* – pulmajook, õllesupp, millesse lõigati leiba, sibulaid, pandi võid
peial ~ *peiel* ~ *peiäl* om *peidla* ~ *peidle* ~ *peidlä* – põial. Vrd *päiel*
pekker om *pekre* – pagar
pel'gäme, *pel'läde* – kartma
mitm *pelted* om *peldete* – linavarte töötlemise kõlbmatu jääk

pel'ts om *peltsi* – lühike kasukas
penner om *pendre* – peenar
 mitm *peo`kinda* – labakindad
peripidi – päripidi
perna(n) ~ *pernañ* ~ *pernän(e)* – pere-
 naine
persekil – istuli
perän – 1) pärast; 2) järel, taga
peräni – pärani, avatud [uks]
peräpakk – kolmekandiline puupakk
 harkadra *kurgede* peal
peräst – 1) pärast; 2) ka oleva käände
 väljendajana: *aigest peräst* – haige-
 na; *priiperäst* – vabalt, küllaldaselt;
tervest peräst – tervena. Vrd *päräst*,
taol ~ *taolt*
pes – päris
peämä, *pessä*, (ma) *pessä* – peksma,
 taguma, kloppima
petäi → *pedäje(s)*
pigi|(m) om *-me* os *pigit* – kammi, kraasi,
 soa pii
piha_aed – teibapaaride vahele kuuse-
 okstest viltu põimitud tara
pii|ge|rd ~ *-ge|rt* ~ *-gä|rd* om *-rdi* ~ *-rti* –
 väike peenike puur, oherdi
pijnlä|ne om *-se* – peenevõitu
piirits om *-e* ~ *-ä* – võrgukudumisnõel.
 Vrd *ui*
piirmä, *piirätä* – juukseid lõikama,
 kärpima
piis om *peesu*, sisseütl *piisu* – peidukoht,
 varjupaik
piiu – pihku
pikeri|k om *-ku* – piklik, pikergune;
pikkä`toime – jämedatoimne [kangas]
pil'l om *pil'li* – väiksem püstvõll tuulikus
pind om *pinnu* – kuuseokas
pini os *pinni* – koer
pird om *pirru* – peerg
^(c)*pirla* – praegu. Vrd *par`aegu*
pirrama, *pirrata* – pirisema

pistu – teat kaardimäng
pistu ~ *pistü* → *püstu* ~ *püstü*
pitska – toit uhmrisk surutud kanepi-
 seemnetest. Vrd *temp*
plaagan – laiguti, tükati
pluh't om *pluhi* – limonaad. Vrd *vurts*
pohevile – puhevili; kohevili
poiss om *poisi* – enamasti vallaline talu-
 sulane, kes tööpalgaks sai riidekraami
 ja harimiseks vakamaa linapõldu.
 Perekonnaga poisi naine oli talus
 tüdrukuks, lapsed karjasteks, elasid
 kõik talus. Vrd *sulane*
 mitm *poka* – rõuged. Vrd *nõst(s)*
pokikiri – teat kindakiri
polu|t om *-ti* – loomasõim, lehma söögi-
 rest laudas
 mitm *pooleratta* – naisterõivastuse juurde
 kuuluva valgetikandi elemendid,
 pilud. Vrd *täüsratta*
pordi|k om *-ku* – vallasema, lapsega
 tüdruk
porgant om *-i*; *porgen* om *porkne* –
 porgand. Vrd *purgant*
postoi – pea kinni, oota!
potilita – 1) potileenu, potiemand; 2) teat
 kaardimäng
potisinine – värvitoon, mis saadakse lõngu
 hapendatud uriinis koos indigoga
 hoides
prenner om *-i* – pika puust saba ja
 kaanega pann kohvimaterjali pruu-
 nistamiseks
priiperäst – vabalt, küllaldaselt, tasuta
pudev(e) – habras, rabe, pudenev. Vrd
pute; *pudu|ma* ~ *-me*, *-da* ~ *-de*,
 min (ta) *put`te* – langema, maha
 kukkuma, pudenema
pueu|s om *-(s)sa* – mõrra lehtrikujuline
 neel, kustkaudu kala mõrda pääseb
pugal om *-a* – punast karva, valgete
 külgedega veis

`puhka|ma ~ -me, puhate ~ `puhku, min
 (ta) puhaśś – 1) puhuma; 2) purskama
 puhm om puhma – põõsas
 mitm `puhte `rõõva – matuseriided
 puhu – põue; puhun – põues; puhu `tasku
 – põuetasku
 mitm pujuse – harilik puju
 pund om punna – 1) leisikas, linade endis-
 aegne kaaluühik (20 naela = 8 kg);
 2) vastava raskusega kimp ropsitud
 linu (25–30 peod)
 puneli|k om -ku – nõiduse kartja [inimene]
 pupe, os -t – nukk
 pura|śk om -ski – peitel
 purgańt om -i → porgańt
 puri|k(as) om -ka – haug
 purreś om `purde os purreś – 1) redel;
 2) vankriredel; 3) hõre koht kangas
 puśa – puss, nuga
 `puśtan – luudest puhastatud, soetav lina-
 peo; `puśma, puśtata, min (ta) puśt –
 linapeod luudest puhastama. Vrd
 roobitśeme, `ropśme
 pute om pudeve → pudev(e)
 putel' om `putle – pudel
 `put|ma ~ -me, puttu, (ma) putu – puutama
 `puugen om `puugne – 1) nahast kasuka-
 nõõp; 2) viulipoogen
 puuk om pooga – kitsas pael v kõladega
 kootud värviline võõke naiste seeliku
 allääre v pallapooliku servade kau-
 nistamiseks ja kaitseks kulumise
 vastu
 `puul|ba ~ -be ~ -pe – laupäev. Vrd
 `lauba ~ `laube; `puul'pelt – lau-
 päeviti
 puum om poomi – kangastelgede osa,
 puurull lõimede ning kootud riide
 tarvis
 `puusla|k om -ki – hobuste hingeldustõbi
 puut om puuda – endisaegne raskusmõõt
 (16 kg)

mitm `põkmed – puust klambriid kokku-
 liimitavate asjade kooshoidmiseks
 põlistama – põlgama, põlastama
 `põrguvärätikiri – teat kindakiri
 põrmand om -a ~ -u; põrma|t om -du ~
 -tu – põrand
 päe om päevä – 1) päev; 2) päike; `päevä
 – päeval, päevaajal
 pähän – peas
 päiel om `päidle – põial. Vrd peial ~
 peiel ~ peiäl
 `päili|ne om -se – päeviline, päevatööline;
 päivilde – päeviti, päevadeviisi
 pärssi kana – mgi omaaegne (Pärsia)
 kanatõug
 `pärtel, `pärtlepäiv – pärdipäev (24. VIII)
 päräst – 1) pärast; 2) peast, oleva käände
 väljendajana. Vrd peräst, taol ~ taolt
 `päs|mer om -mre – margapuu
 päts om pätsi – vähi sõra koorealune liha
 mitm päädi|ki ~ -ku – tapetud looma v
 linnu pead-jalad koos siseelunditega
 toiduks. Vrd rupsiku
 päälerüübäts om -e – jook, vedelik toidu
 kõrvale; pääli|ne om -tse – pealne,
 pealmine kiht; päältjoodav → pääle-
 rüübäts
 päälugemine – katekismuse peatükk. Vrd
 `kostmise(d)
 pääsukesil'm – pääsusilm
 pöögel|deme ~ -teme ~ -tämä – püüli
 tegema
 pööri|śś ~ pööri|ś ~ pööri|śś om -(ś)se –
 pudrumänd. Vrd männ, `püürus
 püiehu|śś om -se – püülijahu; püik om
 püigi os `püiki – püül. Vrd `püügel,
 püük
 `püśtu ~ `püśtü – püsti. Vrd `püśtu ~
 `püśtü
 pütsi|k om -ku – putk
 püt't om püt'i – endisaegne mahumõõt
 (45 toopi)

- `püügel* om *`püüg*le os *`püügel*t – püül.
 Vrd *püüel*uss, *püük* ~ *püük*; *`püüg*le-
leib – püülileib, sai. Vrd *ap*usai,
*rüü`püüg*leleib
`püün(t)|*me* ~ -mä, *püün*|*dä* ~ -tä, (ma)
püünä, min (ta) *püünts*, (nad)
püünive; *püüneti* – püüdma
püür om *pöörä* – 1) käi, käiakivi; 2) köie
 tegemiseks seina külge kinnitatud
 puuraam; 3) seade tuuliku tuulde
 pööramiseks
`püüru|*s* om -se – pudrumänd. Vrd *männ*,
pööriss ~ *pöörus* ~ *pöörüss*
- raad'* om *raadi* – kraad, määr, aste
raad' om *raadi* os *`raadi* – traat; *raadi*|*ne*
 om -tse – traadine, traadist
raani|*k* om -ku – raiesmik
raasike – natuke, pisut; *`raasse`kaupa* –
 vähehaaval
raa|*t's* om -dsi ~ -tsi – linade kuparda-
 mise tööriist; *`raa*|*t'sma*, *raadsiti* –
 linavartelt kupraid eemaldama. Vrd
`räpsme
raba – vorstipuder, tanguvorsti sisu
raba|*ma*, -da – rehetares kuivanud vilja-
 vihkudelt vastu pinki tagudes teri
 eemaldama; *rabamise*|*peñk* om
 -pengi – käsitsi rehepeksul kasutatud
 pikem pink, jalad ainult ühe otsa all,
 mille vastu viljavihke terade
 eraldamiseks löödi. Vrd *rabatselaud*;
raba(n)|*ts* om -e – rukkivihkude
 rabamisel saadud terad koos prahi ja
 aganatega. Vrd *rapa*|*nts*; *raba*(n)|*tse*-
leib – aganaleib; *rabatselaud* →
rabamisepeñk
rabavorst – tanguvorst
rae|*jalg* om -jala – rehetoa ahju ees
 kolmejalgne raudalus, millele toetati
 keedupada
ragask om -i – rogusk
- ragenem*(e), *ragente*, *ragenu* – pragu-
 nema, lõhenema
ragu|*ma* ~ -me, *ragude* ~ *rakku*, (ma)
rago – 1) raiuma; 2) soolikaid puhas-
 tama. Vrd *`rai*(d)|*ma* ~ -me
rahk om *raha* – kivipurune, kruusane
 maapind
`rahkam om -a – löök, hoop
 mitm *rahuse* – neerud
`rai(d)|*ma* ~ -me, *`raiu* ~ *`raidu*, min
 (ma) *`raisi* – raiuma. Vrd *ragu*|*ma* ~
 -me
raielu|*s* om -se – meeste- ja naistesärgi,
 pikk-kuue külgõmbluste allossa
 jäetud lõhe. Vrd *raiu*ss
`raistni|*k* om -ku – raiesmik
raiu|*ss* om -se → *raielus*
rak's om *raksi* – sälk, sämp, sisselõige.
 Vrd *räk's*
ramm om *ramma* – tiine
raim om *rammi* – kramm, kriimustus,
 täke, sälk
*raim*p om *rambi* – kramp (sulgemis-
 vahend)
`randli|*ne* om -se – randlane, rannaelanik
randsi|*ke* om -kse – krantsike, naistesärgi
 kaeluse ümber kaunistusena kantud
 pilutatud ja sõlega kinnitatav piklik
 peenlinane riideriba, mis rüü alt välja
 paistis
rañka – mgi karusnahk kübara v kasuka-
 servade kaunistamiseks
rapa|*nts* om -ndsi ~ -ntse → *raba*(n)|*ts*
rasse om *rasse* – raske
rasu om *rasva* – rasv; *rasu*|*ne* om -(t)|*se* –
 rasvane
`raudi|*ne* om -se – raudne; *`raud*|*jas*
 om -ja – punakaspruun, tumepruun
 [hobune]; *raudpuu* – kaheharuline
 puuosa harkadral, kummagi haru
 otsas adraraud – sahk. Vrd *`aerepuu*,
aher

raut's om *raudsi* ~ *rautsi* – lühikese varrega läti vikat rukki lõikamiseks
reat *räime* → *ridama*
rebäse|pät's om *-pätsi* – mgi sööt rebaste püüdmiseks
reht' om *rehi* ~ *rehti* os *`rehti* – 1) tühine, väärtusetu asi; 2) ka väärtus, väärtuslik asi
reili – preili
`rei|ma ~ *-me*, *`reida* ~ *`reiu* – treima
reis|saag om *-sae* – kreissaag
reßs om *reßsi* – press, tuuliku töötamist ja peatumist reguleeriv seade tuuliku peas
ridama – ritta seadma, reastama; *reat* ~ *ria(l)t* *räime* – korrapäraselt ritta laotud (suitsu)räimed
ridu om *ridva* os *`ritva* – ritv
riha – 1) reha; 2) kääritud kanga telgedele ajamise abinõu
riha_alu|ne om *-se* – avar suurte vastastikuste värvatega akendeta ruum omaaegse eluhoone ühes otsas, kus toimus käsitsi rehepeks ning hoiti vajadusel ka loomi
`riib|ma, ma *riibu* – riisuma, rehitsema
rindpuu – kangastelgede osa
rist om *risti* – rest; *risti|k* om *-ku* – üleriiete kaeluse ehispaela lõpuotsa tehtud niidist nupuke, et ava edasi ei rebeneks. Vrd *ritsiku_auk*; *ristinel'läbe* – taevaminemispüha (40 päeva pärast lihavõttepühi); *ristipäe* – ristipäev (14. V)
ritsiku_auk → *ristik*
rodu om *ruu* – rida, rivi. Vrd *ruud*
rokk om *roka* – igapäevane jook kuumas vees hautatud rukkijahust, hapupiimast ning veest
roksavul's om *-se* – raksatus
roobi|k om *-ku* – roovik, latt, teivas, ritv, roigas

roobi|ts om *-tsa* ~ *-tse* – 1) mõõgakujuline puust tööriist linade ja kanepi puhastamiseks; 2) linaropsimispink. Vrd *kolbits*, *kolgispuu*, *lõugat's*, *ropsi|laud*, *-mõök*, *-pink*, *-pukk*; *roobitseme* – linu ropsima. Vrd *`pußtma*, *`ropsme*
roogen|dama ~ *-teme* – reostama, roojastama, millegagi end kokku määrima, ligaseks tegema
ropsi|laud – pink lina ropsimiseks. Vrd *kolbits*, *kolgispuu*, *lõugat's*, *roobits*, *ropsipink*; *ropsi|mõök* om *-mõõga* – mõõgakujuline puust tööriist linade ja kanepi luudest puhastamiseks; *ropsi|pink* ~ *-pukk* – linaropsimispink. Vrd *kolbits*, *kolgispuu*, *lõugat's*, *roobits*, *ropsilaud*; *`ropsme*, (ma) *ropsi* – peale linade kolkimist ehk lõugutamist linapeodelt ropsimõõga ehk roobitsaga lüües murtud, lahtisi luid eemaldama. Vrd *`pußtma*, *roobitseme*
`rostoimpest – prostamalt, lihtsamalt
`rot's|ma ~ *-me*, *`rotsi*, (ma) *rotsi* – 1) rikkuma, kõlbmatuks tegema; 2) trotsima, vältima
ruga om *rua* – heinasaad. Vrd *saag*
ruhi om *`ruhve* os *ruhit* ~ *ruhvet* – küna, mold. Vrd *liivaruhi*; *ruhi|ke* om *-kse* – väike küna, mollike
`ruime, *`ruiu*, *ruiuti* – rutjuma, suruma, pigistama, vajutama, litsuma
rumm om *rummu* – 1) kangastelgedele alumine riidepakk; 2) külvimati kere
rundstü|kk om *-ki* – tuuliku peas oleva pöördvõlli ots, millesse on kinnitatud tiivapuud
mitm *runelli* – prunellsaapad, mingid endisaegsed tekstiilsaapad
`rungal om *-i* – loomapeet
mitm *rupsiku* – 1) rupskid, tapetud looma

pead-jalad ning sisikond toiduks.
 Vrd *päädi|ki* ~ *-ku*; 2) nahast paik jalatsi tallal
rut's|tük'k om *-tüki* – koerustükk
 mitm *ruubi* – kruubid, veskis tehtud tangud
`ruublelin(e) – rublaline
ruud om *ruu* os *`ruudu* – rood, rodu, rivi, rida; *ruun* – roodus, rivis. Vrd *rodu*
ruug om *roa* – tera- ja jahutoit, paks supp v vedel puder
ruugu|st om *-sti*; *ruu|kost* om *-kosti* – pruukost, hommikueine. Vrd *süümaig*, *üüruugust*
ruun om *rooni* – 1) lillepärg; matusepärg; 2) paberist kroon, pruudi peache laulatuse ajal
`ruunme, *`ruuni*, (ma) *rooni* – kroovima, veskis teri enne jahvatamist keedest puhastama. Vrd *`ruuvma*
ruup om *roobi* – viiuli osa (keelte all)
ruus om *roosi* – roos, ehmumisest tulenev paistetus, nahapõletik
ruusa|k om *-ku* – kruusamaa
`ruuvma, *`ruuvi*, (ma) *roovi* – kroovima [vilja]. Vrd *`ruunme*
ruuva – proua
rõbe om *rõbe* – krõbe
rõgasein – umbrohi: rõikhein, ka põld-sinep
rõukpakk – vankrikorvi aluspakk, mille otstes on külgredeleid toetavad püstised puud, rõugud
rõun om *rõuna* – madal mäeselg, rinnak, kink. Vrd *mäerõun*
rõõsk om *rõõsa* – vee v piimaga tehtud ja pärmiga kergitatud lai õhuke leib odra-, nisu- v tatrajahust
rõõvass om *rõõva* – 1) rõivas, riie; 2) pesu
räbu – rämps, praht, puru
rägä`ein – vesihein
rähk' om *rähi* – mgi lind

räk's ~ *räks'* om *räksi* – sisselõige, tärge, sälk. Vrd *raks'*
`räpsme, *`räpsi*, (ma) *räpsi* – kiskuma, kitkuma, välja tõmbama; linavartelt kupraid eemaldama. Vrd *`raat'sma*
rästäs(s) om *`rästse* – räästas (lind)
räämejahu – kliid, sõklane jahu, mis tekib veskil teravilja kroovides v tangu tehes
`rääp|me ~ *-mä*, *`rääpi*, (ma) *rääbi* – 1) kaapima, kraapima, kokku pühkima, riisuma; 2) kratsima, küüntega kiskuma, rebima
röömi|k(e) om *-k(e)se* – kröömike, raasuke, väheke
rübime – kiiresti töötama, rühmama
rügä om *rüä* os *rügä* – rukis. Vrd *rükki*, *rüä-*
rüistipuu – terava otsaga pikk puu rehetoas parte ja partel kuivava vilja liigutamiseks ning vilja kuivuse proovimiseks
rükki om *rükki* – rukis. Vrd *rügä*; *rükki`maarjapäiv* – rukkimaarjapäev (15. VIII). Vrd *rüä`maarjapäe*
`rük'mä, *rükki* – trükkima
rüä`maarjapäe → *rükki`maarjapäiv*; *rüä`panek* – rukkilõikus; *rüä`püüglejahu* – rukkipeulijahu; *rüä`püüggleib* – rukkipeulileib. Vrd *apusai*; *rüäpüü|k* om *-gi* – rukkipeul
rüüd' om *rüvvi* ~ *rüü* os *`rüüdi* – meeste ja naiste valge linane pikk-kuub
saag om *sae* ~ *sao* os *`saagi* – heinasaad. Vrd *ruga*
`saandigi ~ *`saanti(g)* – saadik
saare|ts om *-tse* – kõrgem koht vees, saareke; *saari|k* om *-ku* – 1) metsasaar; 2) kõrgem koht vesisel maal, saareke
saari|k om *-ku* – saaremets

saas|kopp os *-koppi* – teat kaardimäng
`saati – samuti. Vrd *niisate, ninda`saati, nindsati*
sada|ma ~ *-me, saeab* ~ *sadab* ~ *satab* ~ *satass*, min *satte* ~ *satti* – sadama, kukkuma
saga|me, -de – 1) hakkima, peenendama (nt kapsaid, rohtu); 2) sööma, närima. Vrd *sagima*
sage → *sake*
sagi|m om *-ma* ~ *-me* ~ *-mu* – küna sigadele rohu raiumiseks; *sagima* – sõeluma, sarjama. Vrd *sagame*
saht om *sahi* – moos, keedis
sain om *saina* – sein
`saisma, saista, (ta) sais – seisma; *`saisu* – seisu, seistes, püsti
sake – paks, tihe. Vrd *sage*
sakerdama – vilja tuulamisel sarja koos selles olevate suviviljateradega liigutama
saksamaa ader – hõlmader
salu|me, -de; `salvma, `salva, min (ta) `salvi ~ *salus; salveti; salunu* – hammustama, nõelama
sammaspooliku_ein – harilik piimalill
samma|t' om *-ti* – samet
sanga|raud om *-rauva* – harkadra osa, kuhu oli kinnitatud adralusikas
sann om *sanna* – saun
sard om *sarra* – kärbistele tehtud õhuke piklik rõuk linakuparde, kaunvilja jm kuivatamiseks
sardein – orashein
sari om *sarve* – sarv
 mitm *`sassed* om *`sassete* – õlesasi, rukkilõikuse riismed, rehepeksust järele jäänud lühikesed peened õled
-sate ~ *-sati* → *`saati*
sea om *siu* os *siut* ~ *sut* – sina
`sean|de om *-dse* os *seast* – nii-, seesugune. Vrd ^(^o)*siant*e ~ *sihake* ~

sihande, `säände(ne)
seasijn – tõmmuriisikas
seemel' om *`siimle* os *seemelt; seemen* om *`siimne* os *seeme|nd* ~ *-nt* – seeme; *seementämä* – seemet mulda viima
segä|ne om *-tse* – segavili
sehen – sees. Vrd *sihis, sisen*
sein *`viirte* – sein aärde
selle|teme ~ *sellä|teme* ~ *-tämä, -te* – seletama
servi – serviti
setusamma – niisamapaljukes
`setvert om *-rdi* – endisaegne puistainete mahumõõt
sia`maarjapäe – paastumaarjapäev (24. III). Vrd *`maarjapäe*
^(^o)*sian|te* om *-tse* os *siast* ~ ^(^o)*siantest* – nii-, seesugune. Vrd *`seande, siha|nde* ~ *-nte, sihuke, `säände(ne)*
siiga – teat kaardimäng
siha|ke om *-kse; siha|nde* ~ *-nte* om *-ndse* ~ *-ntse* os *-nst; sihu|ke* om *-kse* – nii-, seesugune. Vrd *`seande, (^o)siant*e, *`säände(ne)*
sihis – sees. Vrd *sehen, sisen; sihist* – seest
siib om *siivä* – tiib
`siidu|m(a) ~ *-me* – tohletama, seistes kõlbmatuks muutuma, vettima (nt kartulid, viljaseeme, puud)
`siiskin om *-i* – viini vorst
sikke – 1) sitke, vintske; 2) kitsi, ihne
sille om *sileve* – sile
sil'm om *sil'mä* – hambuline raudvõru tuuliku pealmise kivi keskel olevas augus, kus veski töötades liikuv kepp pani *kol'u* põruma ning terad kivi-silma jooksuma; *sil'mäkivi* – vaskvitriol; *sil'mäpulk* – pulk, millele kalavõrgu silmad kootakse
sirk om *sirgu* – lind. Vrd *tsirk*
sisen – sees. Vrd *sehen, sihis*
site|p om *-pe* – kehvem, halvem, viletsam

siu – sinu [oma]
`soetama – soojendama. Vrd *lämi(s)teme*
 ~ *-tämä*, *`paštme*, *peesiteme*
soherdama – sokutama, saherdama
songermu|s om *-se* – songermu, sea
 songitud maa
soolikarohi – soolikarohi, soolenugilisi
 väljutav ravimtaim
sore jahu – sõre jahu
`sorkama, *sorgata* – torkama; *`sorkma*,
`sorki – torkima
sua|laat' om *-laadi* – kangastelgede osa
suhv|laegas om *-laeka* – sahtel. Vrd
laadik, *`laekas*
sui → ^(^o) *suvve* ~ *`suu(vv)e*
suik om *suigu* – uinak, suigatus, tukastus
`sui|ma ~ *-me*, *`suiu*, (ma) *suiu*, min (ma)
sugisi, (ta) *sugi* ~ *suis*; *`suii* ~ *suiuti* –
 1) sugema, harjama, kammima,
 siluma; 2) linapeodelt kupraid eemal-
 dama; 3) ropsitud linadest harjaga
 kammides takku eemaldama
sula|ne om *-se* – talu meestööline, kellel
 oli oma perekond, majapidamine,
 loomad ja elamuks taluhoonetest
 eraldi *sulastare*. Töötasuna oli tal
 kasutada teatav osa põllumaast. Vrd
poiss
`summa – ühtekokku, üheskoos
summe|ne om *-tse* – umbne, leitsakuline
 [aeg, ilm]
supper – superfosfaat
suru|ma ~ *-me*, *-de* ~ *`survme* ~ *`surmme*,
`surva, (ma) *surva*, *surveti* – tallama,
 vajutama, litsuma, pressima
susi om *soe* – hunt
`suskama, *susata* – torkama
sušspüšs – poisikeste omavalmistatud
 püss
`suuli|n(e) om *-tse* – soine
suu(I)|liim om *-leeme* – 1) soolvesi;
 2) kaste, soust

suur kuul' om *suure kooli* – kiriklik
 leeriõpetus
 mitm *`suur|ma* ~ *-me* – kodus otradest
 käsitsi surutud tangud, kruubid
suu|rõõvas(s) om *-rõõva* – käterätik
suusüjn – sooriisikas
`suutu|(ss) – sootuks, täiesti
^(^o) *suvve* ~ *`suu(vv)e* – suvel. Vrd *sui*
sõba|rät't om *-rāti* → *sõpu*, *sõu(ke)*
sõgel om *sõgla* – 1) sõel; 2) Plejaadid
 (täheparv); *sõglume* ~ *`sõklu|ma* ~
-me, *`sõklu*, (ma) *sõglu*, *sõgluti* –
 sõeluma
sõir om *-a* – kodune juust kohupiimast,
 munadest, köömnetest
`sõituni|leht om *-lehe* – tseitung, ajaleht
`sõkli|ne om *-se* – sõklane, sõklaid
 sisaldav; *`sõklu|ma* ~ *-me*, *sõgluti* –
 sõeluma. Vrd *sõglume*
sõku|tama ~ *-teme* – partelt alla lastud
 kuiva viljaladet hobustega tallama,
 sõtkuma
sõlg om *sõle* – 1) kangatempel;
 2) rinnaehe; rõivaste kinnitusvahend;
 3) vankri osa; 4) raamäkke küljepuu;
 5) karuäkke osad, *sõled*; 6) kutsikate-
 ga äkke osa; *`sõlg(u)* ~ *sõlu* om *sõlu*
 os *`sõlgud* – suur ümmargune
 hõbedast rinnaehe
sõnigu – seni kui
sõpu om *sõppu* – 1) muistne villane
 vaipseelik; must villane riidetükk,
 mida sai võõga seelikutaoliselt
 ümber keha mässida; 2) villane
 ruuduline üleviskerätt. Vrd *kõrik*,
pallapoolik, *sõbarät't*, *sõu(ke)*
sõrg om *sõra* – 1) puuhargi harude
 raudotsik; 2) vähi kehaosa
sõsa|r om *-re* os *-rt* – õde
sõu|(ke) om *-kse* → *sõpu*
sõõriti – (rhvl) ebaõigesti, vääralt
säbru|tame, *-te* – lokkima, krussima

säidse om `säitsme os *säidsend* – seitse
säke om *säkke* – sakk, täke, sisselõige
säl'g om *sällä* – selg; *sälikile*, *sälili* – selili, seliti
särk om *särgi* – meeste ja naiste must v lambapruun villane pikk-kuub. Vrd *vammus(s)*
 mitm *särlad* – sarlakid
säuk ~ *säük* om *säuga* ~ *säügä* – 1) kimp, salk [lõngu]; 2) tutt, kobar [marju, rohtu]
 `säädme, `säädä ~ *sääjemä*, -dä, (ma) *säe*, (ta) *sääd* ~ *sääjáb*, `säeti – seadma, korraldama
 `säände(ne) om `säändse ~ `sääntse os *säänest* – niisugune, seesugune. Vrd `seande, ^(s)*siante*, *sihake*, *sihande*, *sihuke*
 `säärmä, `sääri – valmis kootud kangast siluma, viimistlema
sääsk om *sääse* – mõrrapüügiks jõkke tehtud okstest kalatõke
süid'sü – jõuludeks põrandale laotatud õled, põhud v sasi. Vrd *udsi*
 mitm *süüdi|ku(d)* ~ -käd – sügelised. Vrd `maali(t)se(d), *süüdiku*; `süüt|mä ~ -me, `süütä, ma *süüdä* – 1) sügama, õrnalt kratsima; 2) sügelema. Vrd `süüt^(s)me
sül'g om *süllä* – sülg
süä om `süäme os *süät* – süda
 mitm *süüdiku* → *süüdiku(d)*
süüm om *söömä* – 1) söök, toit. Vrd `süümine; 2) loomasööt hautatud rukkiõlgedest; *süüm|aig* om -ao – keskhommikune toidukord kella 8–9 paiku. Vrd *ruu|gušt* ~ -košt; `süümi|ne om -se os -st – söök, toit
 `süüt^(s)me, *süütä* – süütama
 `süüt^(s)me, `süütä, (ma) *süüdä* – 1) sügama, õrnalt kratsima; 2) sügelema. Vrd `süüt|mä ~ -me

taade – taha; *taa|kammer* om -`kamre – tagakamber
taevavõti – nurmenukk; `taeva_ät't – taevaisa, -taat
tagat – tagant
tagel om *tagla* os `takla – tael
tahr om *tahra*; ^(s)*tahr(a)*_ (ka `tahre_ ~ `tahtre_ ~ `tahvre_) `aid(u) – karjatar, laudaesine karjaaed
takan – taga
tal'ler om `tal'dre – taldrik
 `talve – talvel
tan – siin
 `tangus – tangtõves [siga]
tanum om -a – külatänav; kahelt poolt taraga piiratud karjatee
taol ~ *taolt* – 1) viisil, kombel; 2) ka oleva v alaltütleva käände väljendajana, nt *kuumast taol* – kuumana, kuumalt, *külmäst taol* – külmana, külmalt, `lämmest *taol* – kuumana, soojalt, *tyures(t) taolt* – toorena, toorelt. Vrd *peräst*, *päräst*
tape(n) om `tapme os *tapet*; *tappen* om `tapne os *tappe(n)t* – suvivilja terade ja põhu segu rehala põrandal käsitsi rehepeksu ajal; kootidega löödav v hobustega tallatav pahmas
tare – muistse elumaja juurde kuuluv reheahjuga, partega, savipõrandaga rehetuba, kus rehepeksust vabal ajal ka elati; *tarega rehepeks* – käsitsi rehepeks
tarima – tassima, kandma
task om `taski – üleriiete peal kantav a) meeste lakaga nahktasku; b) naiste lahtine riidest tasku
tegu om *teo* – omaaegne töökohustus maaomanikule maa kasutamise eest
teheste – tihedalt, tihedasti. Vrd *tihest*
temp om *tembi* – leivakõrvane toit uhmrisk surutud kanepiseemnetest, millele

lisati ka veidi herne-, oa- v odrajahu-
putru, searasva jm. Vrd *`pitska*
teriteme – kõdritsema, herneid v ube
kauntest poetama
terä|s(s) om *-sse* – naharibake kasuka
õmbluste vahel
tiba – tila (nt kannul, kruusil)
tidru|k om *-ku* – tüdruk. Vrd *`tütri|k*
tihest – tihedalt. Vrd *teheste*
`tiidme, teedä, (ma) *tiia*, min (ma) *teese* ~
`tiidse – teadma. Vrd *`tääd|me* ~ *-mä*
`tiisk(us) om *-use* – tiisikus, tuberkuloos
timukein – timut
tina|pulk om *-pulga* – pliiats
tiingluu – peenike linaluu, mida on raske
linakiu küljest eraldada
tiinkpiiri|tus om *-tse* – nuuskiiritus
tiir om *tirri* – väike kängu jäänud olevus
(nt lambatalleke)
titt om *titi* – 1) lehepung; 2) kuusevaik
`tiuker om *`tiukre* – sügisene kanapoeg
toa|mijs om *-me(he)* – maatamees, maa
käsitöeline, kelle omand piirdus
peamiselt elumajaga
toherdama – tohterdama, arstima
toinn om *tonni* – tünn, vaat; leivamõhk;
lihaastja
toona – hiljuti, äsja, varem, tookord
topu|s om *-se* – riidelapp, kalts, närts,
tuust, nuustik
tork om *torga*; *torp* om *torba* – hobuse
peakott; väike kotike (nt kalade
jaoks)
tsirk om *tsirgu* → *sirk*
`tsõng|ma ~ *-me*, *`tsongi* – tuhnima,
songima
`tsäunma, (ma) *tsäuni* – 1) puud lõikuma,
uuristama; 2) nokkima, nokaga lõõma
tuba om *toa* – elumaja
tubli – paks, rammus, priske
tuhka|pušs om *-pušsi* – muinasjutu-
tegelane Tuhkatriinu; *tuhk|aud* om

-avva – lee. Vrd *kolle*
tuhunaine – nurganaine, sünnitaja
tule_eli – petrooleum
tulu|s om *-ssa* – västraga kalapüük öösel
tulevalgel
tuinn om *tunni* – 1) tund; 2) kell
tuju om *tolle* os *toda* seestütl *tost* – see
tuudent – üliõpilane
tuule|luud – õlgedest luud viljaterade
pühkimiseks tuulamise ajal; *-pakk*
om *-paku* – tuuliku pea küljes palk,
millest tuulik tuulde pööratakse;
-pašs om *-pašsi* – 1) veskis vilja
kroovimise seade, mis eraldab
puhtad terad, kõlud ja sõklad;
2) lõõtspilli osa; *tuuli|peik* om *-pengi*
– vilja käsitsi tuulamisel kasutatav
pink; *tuulu|tama* ~ *-teme*, *-te* – [vilja]
tuulama, sarjama
`tuuma – poegima. Vrd *`leidmä*
`tuumapäe – toomapäev (21. XII)
`tuuri om *`tuure* – toober
(ta) *tuus* – tundis; (nad) *tuusiv* – (nad)
tundsiv
tuutseldeme – tuuseldama
tõhk om *tõhu* – tuhkur
tõhv om *tõhva* – tammetõru
mitm *tõise puultse* – päramised. Vrd
tõsepoole
tõiss om *tõisi* ~ *tõisu* os *`tõissi* ~ *`tõissu* –
1) musta härja nimi; 2) vihase näoga
mehe k
`tõiste – teisiti
tõllarattakiri – teat kindakiri
tõnisepäe – tõnisepäev (17. I); *Tõnni*
vakk – vakk, milles oli majahaldjas
Tõnni puust v vahast kujuke ja kuhu
pandi haldjale toidukraami
tõri|k ~ *tõr(r)|ke* ~ *tõru|ke* om *-kse* –
tõrs, astja, taarinõu
tõsema, *tõusta*, (ta) *tõusub* ~ *tõususs*, min
(nad) *`tõssi* – tõusma

mitm *tõsepoole* → *tõise`puultse*; *tõstre* – teise pere, naabri, üleaedse
tõtteste – tõesti, tõepoolest
tõug om *tõu* os *tõugu* – 1) suvivili; 2) sort, liik
tõusma – kerkima (taigna k)
täe(m)pe – täna. Vrd *täämbe*
 [ei ~ es] *tähu* – ei täidi(nud), ei raatsi(nud)
tämmu – tänavu; *täo|ne* om *-tse* os *-st* – tänavune
tärgelus – tärkelis
täädli|k om *-ku* – teadlik; *tääd|me* ~ *-mä, täädä*, (ma) *tää*, min (ma) *teesi*, (ta) *tääd's* – teadma. Vrd *tjädme*
täämbe → *täe(m)pe*
 mitm *täüsratta* – naisterõivastuse juurde kuuluva valgetikandi elemendid, pilud. Vrd *pooleratta*
tõll om *tõlli* – jope
tühün – töös, ametis
tülpümä – tülpima, tüdinema
türgi pipar – paprika
türk om *türgi* – suur, pikk, tugev
tütri|k om *-gu* – tüdruk → *tidru|k*
tüüperemjäs – talu töödejuhataja

ubaleht – ubaleht, (soo)taim
ubin om *-a* ~ *-e* os *ubint* – 1) õun; 2) kartul
udsi – jõulupõhk, -õled. Vrd *süid'sü*; *udsipatsi`lüümine* – jõuluõlgedel õlekeerustega üksteise löömine
udsu – udu
uhtma,`uhta, (ma) *uha*, min (ma) *uhtse, uheti* – loputama
ui om *uime* – hui, võrgukudumismõel. Vrd *piirits*
uibu – õunapuu
uisa`maarjapäe – ussimaarjapäev (8. IX); *uisk* om *uisa* – uss
ulba|k om *-ku* – 1) ulakas, kergemeelne, vallatu; 2) ulakus. Vrd *ul'la|k*, *ul'la|kus*

ulga|ndi ~ *-nti* – hulgani, hulgakesi
ul'la|k om *-ku*; *ul'la|kus* os *-kud* – ulakus, üleannetus
ummu|s om *-ssa* ~ *-sse* – 1) umbsus, umbne olek; 2) mgi põletik
unda(r)me|nit om *-ndi* – vundament
undi|tõll om *-tõlli* – mgi taim
uneteme – unustama
unger|jas om *-ja* – kohitseja, loomade kastreerija
unn om *unna* – und, teat kalapüügiriist
unni`auk – rehetoa ahju suu kohal väike auk, mis leiva küpsemise ajaks telliskiviga suleti
upu|tama ~ *-teme* – upitama, ülespoole tõstma
urk om *urgi* – terava otsaga kepp, ork; *urkma,`urki* – 1) torkima, urgitsema; 2) käsutama, sundima
urvi – urvakile, uppi
urätmi|k om *-ku* – urjadnik, tsariaegne politseikordnik
uśs om *usse* – 1) uks; 2) õu; *us^(s)|aid* om *-aia* – talumaja esine puhasõu, taraga piiratud õu, õueaed; *usse`aid* – õu, õue piirav aed; *ussen* – väljas, õues; *ussepäälne* – õuepealne
uśt – kähku, usinasti, kiiresti
utsi|tama ~ *-teme* – 1) õpetama, ässitama, tagant sundima, peksma; 2) töötlema, korda tegema
uüdi – voodi
uüdi|ne om *-se* – uudne, uudis-
uule om *uulme*, mitm om *uulte* – uure, sisselõigatud soon puunõu külglaudades põhjalaudade kinnitamiseks; *uulmeraud* ~ *uulteväits* – tööriist puunõudele uurete tegemiseks
uüř om *oori* – 1) voor, rida, rodu, kord, puhk; 2) portsjon, kogus; 3) kandam, seljätäis. Vrd *uüř*
uuriluu – vurriluu

vaarakline – ohtlik, kardetav (rhvl)
`vaar`me, `vaari – keetma, küpsetama
vabar om *-e* – vaarikas. Vrd *vahrakas*
vabulaid – kahe lati ümber punutud
 kuusevitstest aed, tara
vadi om *vadja* os *`vatja* – 1) varn,
 riidenagi; 2) puulõhkumiskiil. Vrd
vagi
vagavusi – vagusi, vaikselt, käärtult. Vrd
vagu`viisi
vagi om *vagja* os *`vakja* → *vadi*
vagu`viisi → *vagavusi*
vaheli|k om *-ku* – kangalahk, lõime-
 lõngade vahe, kust süstik kudumisel
 läbi käib
vaheluse|rasu om *-rasva* – looma kõhu-
 õõnerasv, ploomirasv
vahk` om *vahi* – vaht; *`vahk`me, `vahki,*
 (ta) *vahk`* – vahtima
vahra|kas om *-ka* – vaarikas. Vrd *vabar*
`vahtralehekiri – teat kindakiri
`vaidu|me, -de – seismisel head maitset
 kaotama, seisnud maitset omandama
`vaikne nädäl – lihavõttepühade-eelne
 nädal
`vaindlane → *`vaändlane*
vaist – 1) vahest, võib-olla; 2) vahel,
 mõnikord. Vrd *vašt*
vaka|vijir om *-veere* – nõõpaugupistes
 kaunistus naiste ja meeste särgi-
 kaeluse ümber
`vakstu – vahariie
valdas(s) om *`valta* – 1) kaevuvinn;
 2) koormapuu; 3) linamasina osa
`valla – lahti, vabaks
`vallime – 1) meeldima; 2) hõljuma,
 kiikuma
`valmi – valmis
`valtama – valutama
valu|s om *-sa* – virk, osav
vamm om *vammi* – švamm
vammu|s(s) om *-s(s)e* – meeste ja naiste

must villane pikk-kuub. Vrd *särk*
vanamust – mgi värvaine ning nõiduse-
 vastane aine, kübaramust, vaskvitriol;
vanamu`t – mgi õistaim; *vananaine*
 – ämmaemand, sünnituse juures abis-
 taja; *vanapoiss* – mgi õistaim;
vanasõglakiri – teat kindakiri; *vana*
õbe → *õbe`valge*
`vaändla|ne ~ `vaändle|n(e) om *-se* –
 1) vaenlane; 2) kirumissõna. Vrd
`vaindlane
vanembevihm – äikesevihm
`vañne|ma ~ vanu|ma ~ -me, min (nad)
`vañneve – hapnema, vanuma (piima k)
`vaoma – vajuma; *`vaotus* om *-e* –
 vajutus
vara|ma ~ -me – 1) patrama, lobisema,
 mulisema; 2) vulinal keema; 3) jäme-
 dat vihma sadama
varbe om *`varpe* – 1) pulkadest looma-
 sõim; 2) vitstest reepõhi
`vargusi – vargsi, salaja
varu – võru, rõngas (nt õlgedest, puu-
 okstest, nõõrist)
vašk om *`vaška* – vasikas
vass om *vassa* – vaks
vašt – vanasti
vašt → *vaist*
vasta|n(e) om *-tse ~ `vastse* os *vastast* –
 uus
vat` om *vati* – 1) raske töö; 2) kahju,
 õnnetus; 3) suur kogus, palju
vatt om *vatu* – vaht; *vatuteme* – vahu-
 tama
vede|l` om *-le ~ -lä* os *-lt* – paadi järel
 veetav lant
vedä|me, -de – kangast käärima. Vrd
kangast`lõuma ~ vidämä
vehmer om *`vehmre* os *vehmert* – ais
vehvermen|ts om *-tsi* – piparmünt
`veitsi – veidi, pisut, veidike; *`veitsi(le)* –
 vähehaaval

veli om *velle* os `velle – vend
 mitm *veñutse* – hoone pealmine palgi-
 kord, millele toetuvad sarika otsad
verrev om *vereve* – punane
vidä|mä, -dä – vedama. Vrd *vedäme*
 `viht|ma ~ -me, `vihtu, (ma) *vihu* –
 vihtlema
 `viider om `viidre – vedru
viidsip om *viidsipu* – haspli eelkäija,
 vahend lõnga poolilt vihti kerimiseks
viieristik – teat vöökiri
viilu|ke om -kse – kerimispuhk. Vrd
nikats, niks
viilu|ke om -kse – harkadruga aetud vagu
 rukkipoollul lõikusrinna laiuse tähistamiseks
viir|vits om -vitsa – värvel. Vrd `värpel,
värrel
viissada – teat kaardimäng; *viis`tõisku* –
 viisteistkümmend
 `villame, *villade* – midagi kiiresti tegema
vinn om *vinna*; *vinna|lat`t* – pikk latt
 tuuliku peas tuuliku liikumise reguleerimiseks
vinne – vene [keel]
viñss om *vinsi* – vints, teat tõsteseade
 tuulikus
viñt om *vindi* – viiuli osa
vints om *vinsu* – umbrohuga läbi-
 kasvanud sitke mullamätas
 `virka – virgalt, kiiresti, ruttu
virr om *virri* – linaopsimismasin
virr os `virri – hapukoore hapnemisel
 tekkiv kihisev kobrutis
viru|tama ~ -tame – pesu loputama
viterjoni_eli – vitrioliõli
 mitm *vi`id* – teat kartulisort
vol`li_auk – olv, unkaauk
vomm om *vommi* – reheahju laepealne.
 Vrd *kuñm*
voona|ke(ne) om -k(e)se – lambatalleke
vuñts mitm *vuñsid* – vähi kehaosa

vurts om *vurtsu* – 1) limonaad. Vrd
pluh`t; 2) kooritud v läbiaetud piim
vuyr om *voori* – 1) voor, rida, rodu, kord,
 puhk; 2) portsjon, kogus; 3) kandam,
 seljatäis. Vrd *yur*
või|piim om -piima – hapukoorest võid
 tehes ülejääv piimane vedelik,
 petipiim; *võisijn* – kollariisikas
võleteme – valetama
võrga ~ *võрге* om `võrk|ma ~ -me os
võrgat ~ *võrget* – loid, ebaühtlane
 takunöör
 `võõru|ss om -sse – vöörus, esik. Vrd
 `üürüs
 `väege – väga
 `väetu – väeti
vähi om *vähjä* – 1) vähk; 2) kuullaager,
 raudosa tuuliku peavõlli juures, kuhu
 käib veski pilli alumine ots. Vrd
 `laager
vähä|k om -ku – väikesevõitu
väi|ts om -dse os -st – nuga
väkev om *vägeve* – rasvane
 `vantsuma – väsima, roiduma; vaevatuks,
 muserdatuks muutuma
värm om *värmi* – värv; `vär|me ~ -mä,
 `värmi – värvima
 `värpel om `värple os `värpelt; *värrel* om
 `värdle – värvel. Vrd *viirvits*
värä|t om -ti – värav
 `väster om `västre – ahingas
väänt om *väänu* – paar-kolm soetud
 linapeod keerdu käänatult
vüü – pikk puuvarras kahe äkkepoole
 pakkude vahel. Vrd *üü, üük(e)*
 õbe`valge – hõbedakaabe, hõbeesemelt
 kaabitud puru, mida kasutati rohuks
 mitme haiguse vastu. Vrd *vana õbe*
 õdagu – õhtul; õda|k om -gu – õhtu
 õge – õige. Vrd *eige, õigene*
 `õhtu|košt om -košti – õhtueine;

`õhtu|tuul – läänetuul
 õhviti – õhvana, mullikana, noorelt, enneaeagu [poegima]
 `õigene – õige, üsna [vana]. Vrd *eige*, *õge*
 `õkva – just, otse, kohe
 õletse_`õhtu – hingedepäeva õhtu, mil hinged tulid koju sööma
 mitm `õlpa om õlbaste os `õlpit – kaelkoogud. Vrd *paari*
 õnguke – pisut, väheke
 õ(õ)tsi|k om -ku – linnu liivapugu

 ägel om äglä; ägli om ägli – äke. Vrd *karu_ägel*
 äidsen → äitse
 äie mitm `äide ~ `äite – heie, kraasitud villarull; koonlast tõmmatud villa-, lina- v takukiududekimp, mis kedratakse lõngaks v keerutatakse nõõriks. Vrd *eie*
 äie|ke om -kse – vastsündinu, hällilaps, beebi. Vrd *äiäke*
 äitse ~ äidsen om `äits|me ~ -ne – õis; `äitsneme – õitsema
 äiä|ke → äie|ke
 `ällime – kiikuma; `ällu os `ällu – lapsehäll
 ämp – enam. Vrd *änämi*, *änäp*
 änd om ännä – saba (ka nt pearättil, vokingil)
 änämi ~ änäp – enam. Vrd *ämp*; *änämiste*, *änäpest* – enamasti. Vrd *enäm|bide*, -bisti, -pist
 ärjäsijn – haavariisikas
 ärr om ärrä – r-häälik
 äste – hästi
 ät'i|k om -kä – äädikas
 ät't om äti – isa, taat; vanaisa. Vrd `taeva_ät't
 ätäl om ädälä – ädal
 ää [jalg, käsi] – parem. Vrd *üä*
 ääle|auk ~ -laud – viiuli osa

öksentama – oksendama

 üdse|ne om -tse – süsine; üdsi om üdse, mitm om üste – süsi. Vrd *üsi*
 üit's om üte os ütte – üks; *üit'skõrd* – ükskord, korra; *üit'tõiste* ~ -tõste – üksteise; *üks|luene* om -luese – ühetükne, kompaktn
 ülen – ülal, üleval; *ülest* – ülalt. Vrd *ülevest*
 ülesõglajahu – kroovitud jahu
 ületsid – ülestikku; *ülevest* → *ülest*
 ümārikselt – ümmarguselt
 `ürgä|me ~ -mä, *ürjä|te* ~ -de ~ -tä – 1) algama, alustama; 2) üürgama; *ürjä|ts* om -tse – algus, alustus, hakatus
 üsi → *üdsi*
 üsk om üsä – süli, rüpp
 mitm `üske ~ `üske ~ `üssed – tuulamata suvivili, terad koos puru ja aganatega
 üten – ühes; *ütespuul* – ühelpool
 ütes(s)e ~ ütesä ~ `ütsä om `ütsme os *ütesed* ~ `ütsät – üheksa
 ütsi – ükskaaval, ühekaupa; *ütsilugu* – ühtelugu, tihti, sageli, vahetpidamata; *ütsin|di* ~ -te ~ -ti – üksinda; *ütsipidi* – ühtpidi; *ütte|järgi* – ühtejärke, järjest; -`muudu – ühtlaselt; -`viisi – ühtelugu, aina; -`vällä – üheskoos
 üä [jalg, käsi] – parem. Vrd *ää* [jalg, käsi]; *üäpidi|ne* om -se – parempidine
 üü om üü – 1) vöö. Vrd *vüü*; 2) tuuliku peas 4–5 kasepuutükist koosnev osa, millest olene veski peatamine; `üü|k(e) om -kse – vöö
 üül|`mölder om `möldre – vöörmünder, kirikueestseisja
 üüruugu|st om -sti – öine eine lina-kolkijail
 `üürü|s om -(s)si – vöörus, esik. Vrd `vöörus

